

Utjecaj fiskalne politike na strana ulaganja

Gaić Gotić, Željka

Master's thesis / Diplomski rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:796176>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-07**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN

DIPLOMSKI RAD br. 318/PE/2020

UTJECAJ FISKALNE POLITIKE NA STRANA
ULAGANJA

Željka Gaić Gotić

Varaždin, siječanj 2020.

SVEUČILIŠTE SJEVER
SVEUČILIŠNI CENTAR VARAŽDIN
Studij Poslovna Ekonomija

DIPLOMSKI RAD br. 318/PE/2020

UTJECAJ FISKALNE POLITIKE NA STRANA
ULAGANJA

Student:

Mentor:

Željka Gaić Gotić, mat.br.0691/336D izv.prof. dr. sc. Ante Rončević

Varaždin, siječanj 2020.

1. UVOD.....	1
2. OSNOVNE ODREDNICE KAPITALA, BUDŽETIRANJA I INVESTICIJA.....	2
2.1. Pojam i struktura kapitala.....	2
2.2. Pojam budžetiranja kapitala.....	4
2.3. Ciljevi, načela i važnost budžetiranja.....	7
2.4. Temeljni principi i odrednice investicija.....	10
2.5. Financijske i realne investicije.....	11
2.6. Vrste investicijskih projekata.....	13
3. POJAM FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA.....	17
3.1. <i>Vrste financijskih izvještaja</i>	18
3.1.1. Bilanca.....	18
3.1.2. Račun dobiti i gubitka.....	22
3.1.3. Izvještaj o novčanom toku.....	25
3.1.4. Izvještaj o promjeni vlasničke glavnice.....	27
3.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje.....	28
3.1.6. Cilj sastavljanja financijskih izvještaja.....	30
3.2. Obveznici sastavljanja financijskih izvještaja.....	31
3.3. Korisnici financijskih izvještaja.....	31
3.4. Financijski izvještaj u Republici Hrvatskoj.....	32
4. Analiza specifičnosti sustava oporezivanja dobiti poduzeća u Republici Hrvatskoj i njihov utjecaj na poreznu konkurentnost.....	34
4.1. Istraživanje, problem, hipoteza.....	36
4.2. Pregled Zakonskih okvira.....	34
4.3. Primjer isplate dobiti vlasniku.....	39
4.4. Primjer ulaganja proizvodnog poduzeća u stranom vlasništvu.....	45
4.5. Zakon o ustanovama.....	54
5. ZAKLJUČAK.....	57
LITERATURA.....	57

KLJUČNE RIJEČI

Budžetiranje

Kapital

Investicije

Financijski izvještaji

Bilanca

Račun dobiti i gubitka

Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o promjeni vlasničke glavnice

Bilješke uz financijske izvještaje

Dobit

Porez na dobit

Porez na dohodak

Poticajne mjere

Dvostruko oporezivanje

KEYWORDS

Budgeting

Capital

Investments

Finance reports

Balance Sheet

Profit and loss account

Cash flow statement

Statement of changes in equity

Notes to the financial statements

Profit

Profit tax

Income tax

Incentive measures

Double taxation

Sažetak:

Kako je investicijska aktivnost glavni pokretač razvoja i novog zapošljavanja, svrha ovog rada je istražiti i analizirati zašto izostaju značajnija ulaganja. Cilj je istražiti da li je problem možda u fazi stvaranja dobiti, pod hipotezom da li su stope poreza na dobit previsoke u Republici Hrvatskoj u odnosu na zemlje u okruženju. Možda su previsoke su stope poreza na dohodak od kapitala u fazi isplate dobiti. Možda pak postoje ograničavajući faktori zbog zakonskih odredbi koji ne dozvoljavaju isplatu dobiti ili su prisutni ostali nefiskalni faktori. Ujedno će se istražiti specifičnosti postojećeg modela oporezivanja dobiti i sustava poreznih poticaja, olakšica i oslobođenja, te njihov zajednički utjecaj na poreznu konkurentnost.

Samo sustavnom kombinacijom različitih faktora, poreznih stopa (poreza na dobit i poreza na dohodak od kapitala), uz slobodan prijenos dobiti, kroz razne poticaje ulaganja, stvoriti će se konkurentna prednost Republike Hrvatske nad ostalim zemljama u okruženju. Nadalje, stvoriti će se pozitivna ulagačka klima koja će privući domaća i strana ulaganja a samim tim otvoriti i mogućnost korištenja poticaja sukladno Zakonu o poticanju ulaganja.

ABSTRACT

As investment activity is a major driver of development and new employment, the purpose of this paper is to investigate and analyze why significant investments are missing. The aim is to investigate whether the problem may be in the profit-making stage, on the assumption that the income tax rates are too high in the Republic of Croatia relative to the surrounding countries, or whether the capital income tax rates are too high or perhaps there are limiting factors due to legal provisions that do not allow the payment of profits or other non-fiscal factors are present, the specificities of the existing model of taxation of profits and the system of tax incentives, reliefs and exemptions will be explored, as well as their joint impact on tax competitiveness.

Only through a systematic combination of various factors, tax rates (income tax and capital income tax), with the free transfer of profits, through various investment incentives, will the Republic of Croatia gain a competitive advantage over other countries in the region. That is, a positive investment climate will be created, which will attract domestic and foreign investments, and thus open up the possibility of using incentives in accordance with the Investment Promotion Act.

1. UVOD

Baza svake investicijske aktivnosti je račun dobiti i gubitka. Informacijske podloge za izradu investicijskih elaborata između ostalog rade se na temelju računa dobiti i gubitka sukladno važećoj poreznoj politici. Analogno tome, pokazatelji isplativosti rade se na temelju informacijske podloge postojećih zakonskih okvira, te računa dobiti i gubitka. Budući da je investicijska aktivnost glavni pokretač razvoja i novog zapošljavanja, poduzetnici donose svoje poslovne i investicijske planove i odluke i ulaze u dugoročne investicije ovisno o mjerama porezne politike, te ovisno o stabilnosti i sigurnosti poreznog sustava.

Na temelju osnovnih pokazatelja isplativosti višegodišnjih ulaganja (dugoročnih investicija), kao što su vrijeme povrata sredstava, prosječna stopa povrata, sadašnje vrijednosti ulaganja, te interne stope rentabilnosti, te porezni sustav koji se temelji na načelima jednakosti i pravednosti za sve porezne obveznike Republike Hrvatske donose se investicijske odluke.

Stabilna porezna i poticajna politika u procesu privlačenja domaćih i stranih investicija ima za cilj osigurati veću konkurentnost na tržištu kapitala. Odluke ulagača uvjetovane su isključivo tržišnom situacijom i njezinom procjenom, prilikom čega porezna politika igra vrlo značajnu ulogu. Poduzetničke i tržišne slobode temelj su gospodarskog razvoja Republike Hrvatske a zadatak je Države svim potencijalnim ulagačima osigurati jednak položaj na tržištu i konkurentan okvir za poslovanje, naravno uz ispunjavanje zadanih kriterija i stabilnu poreznu politiku.

Domaće, a posebno strane investitore privući će različite pogodnosti i olakšice. Sustavnim kombiniranjem različitih pogodnosti i olakšica, ostvariti će se konkurentna prednost nad ostalim zemljama u okruženju, te će to privući izravna strana ulaganja.

2. OSNOVNE ODREDNICE KAPITALA, BUDŽETIRANJA I INVESTICIJA

Budžetiranje kapitala uključuje sve postupke, od samog pronalaženja investicijskih ideja i definiranje raspoloživog budžeta, te njihovog konzistentnog kandidiranja unutar poduzeća, preko njihove analize i ocjene, do donošenja odluke i samog provođenja investicije, uključujući i implementacije donešenih odluka. Stoga će se u nastavku svaki od navedenih pojmova detaljnije definirati.

2.1. Pojam i struktura kapitala

Kapital (njem. *Kapital* < tal. *capitale*: bogatstvo, novčani posjed < lat. *capitalis*: glavni, od *caput*: glava), u ekonomskoj teoriji, akumulirano bogatstvo ili imovina koja se predujmljuje za proizvodnju budućih dobara, jedan od temeljnih čimbenika proizvodnje (uz rad i zemlju); u poslovnoj ekonomiji, veličina vlasničke glavnice izražene u novcu i opredmećene u realnoj imovini kao što su zgrade, strojevi, zalihe materijala. *Kapital poduzeća* novac je koji su dioničari uložili u poduzeće za kupnju realne imovine s kojom ono obavlja poslove (obično se iskazuje u neto vrijednosti, kada se odbiju dugovi kreditorima). Ako se ne radi o dioničkom društvu, onda je kapital poduzeća vlasnička glavnica pojedinačnoga vlasnika ili ortaka. Kapital poduzeća služi i kao jamstvo za sve obveze poduzeća. Izraz kapital može označavati i ukupnu vrijednost imovine poduzeća uključujući vlastite i tuđe izvore kapitala. *Kapital privatne osobe* ukupna je vrijednost imovine kojoj je ona vlasnik, uključujući zemlju, zgrade, strojeve, prijevozna sredstva, dionice i obveznice, novac i novčana potraživanja, namještaj, slike, dragocjenosti, prava na osnovi patenata, autorskih djela i sl. *Nacionalni kapital* ukupna je vrijednost svih kapitala u jednoj zemlji bez obzira na vlasništvo. U tom značenju on je sinonim za nacionalno privredno bogatstvo. *Javni kapital* vrijednost je svih trajnih dobara u vlasništvu države i javnih vlasti, umanjena za njihov udio u nac. dugu. *Ljudski kapital* stečena su znanja i vještine koje povećavaju proizvodnost rada kao

proizvodnog čimbenika. *Socijalni kapital* vrijednost je kulture, društ. institucija i opće organiziranosti, običaja i radnih i potrošnih navika, koja pozitivno utječe na djelotvorno obavljanje poslova i rast proizvodnosti rada u ukupnome gospodarstvu neke zemlje.

Svi oblici kapitala čine osnovu gosp. moći, a preko svoje vlasničke strukture bitno određuju socijalnu strukturu i odnose vladavine i upravljanja u društvu, zbog čega se i društ. sustavi koji se temelje na kapitalu nazivaju kapitalističkima. Formiranje i akumulacija kapitalâ kojima se financiraju investicije određuju dinamiku gosp. rasta i razvoja društva, društ. proizvodnost i tehnol. napredak, a preko njih i blagostanje stanovništva. Efikasnost uporabe kapitala mjeri se omjerom veličine kapitala i društ. bruto proizvoda. Ako se podijeli ukupni angažirani kapital s veličinom društ. bruto proizvoda, dobije se kapitalni koeficijent, koji pokazuje koliko je jedinica kapitala angažirano da bi se u godišnjoj proizvodnji ostvarila jedna jedinica društ. bruto proizvoda. Recipročna vrijednost kapitalnoga koeficijenta proizvodni je koeficijent, koji pokazuje koliko svaka jedinica kapitala pridonosi veličini društ. bruto proizvoda. Što je veća ekon. efikasnost, to je kapitalni koeficijent niži, odn. proizvodni koeficijent viši. Ti su koeficijenti različiti i u različitim granama proizvodnje pa utječu i na formiranje gosp. strukture i na kriterije izbora razvojnih pravaca i tehnologije.

Kapital je najmobilniji čimbenik proizvodnje jer se može lako prebacivati iz jedne uporabe u drugu, iz jedne grane ili djelatnosti u drugu, iz regije u regiju, iz zemlje u zemlju. Tržište kapitala ujedno je i najhomogenije tržište, integrirano na nacionalnoj i međunar. razini. Mobilnost kapitala i razvijenost tržišta kapitala važan su čimbenik efikasnosti njegove uporabe i doprinosa gosp. rastu.
<https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=30309>

Ukupna masa dugoročnog kapitala sastavljena je od više različitih pojedinačnih komponenti koje se globalno mogu sistematizirati na

(Orsag i Dedi, 2011):

- dugoročne dugove
- povlašteni kapital, tj kapital od preferencijalnih dionica
- obični kapital, tj kapital od običnih dionica

Ove tri komponente strukture kapitala se različito kombiniraju u pojedinim društvima i često se mijenjaju. Društvo nužno raspolaže običnim kapitalom koji je preduvjet njegova postojanja kao legalnog entiteta. Povlašteni kapital i dugovi dopunski su oblici kapitala, ipak najčešće poduzeća koriste određenu razinu dugova za financiranje. Kombiniranjem pojedinih komponenti kapitala cilj je pronalaženje optimalne strukture kapitala kako bi se minimizirao trošak kapitala.

2.2. Pojam budžetiranja kapitala

Jedna od skupina najsloženijih financijskih odluka svakako je ona o dugoročnom investiranju, u pravilu u realnu poslovnu imovinu. Najveći dio dugoročnih financijskih odluka ocjenjuje se primjenom tehnike budžetiranja kapitala. Budući da se budžetiranje kapitala odnosi samo na određeni skup dugoročnih financijskih odluka, potrebno je preciznije odrediti taj pojam koji upućuje na važnost tih postupaka za budućnost poduzeća.

Budžetiranje kapitala stalna je praktična djelatnost u poduzećima i financijskim tvrtkama kojom se rješavaju različiti problemi financijskog odlučivanja. Taj postupak se odnosi na donošenje odluka o dugoročnim investicijama, prvenstveno u dugoročnu realnu poslovnu imovinu poduzeća. Taj proces uključuje sve postupke, od samog pronalaženja investicijskih ideja i njihovog konzistentnog kandidiranja unutar poduzeća, preko njihove analize i ocjene, do donošenja odluke i samog provođenja investicije, uključujući i

implementacije doneseni odluka. Riječ je, dakle, o dugoročnim financijskim odlukama poduzeća (Orsag i Dedi, 2011. p.14)

Budžetiranje kapitala (eng. capital budgeting) je postupak analiziranja i donošenja odluka o dugoročnim investicijama u realnu poslovnu imovinu društva odnosno postupak analiziranja i donošenja odluka o ulaganjima u fiksnu imovinu i permanentnu tekuću imovinu poduzeća odnosno u povećanje potrebnog neto obrtnog kapitala društva. (<http://novac.net/help-info/budzetiranje-kapitala/>)

U procesu budžetiranja često se javlja problem prihvaćanja budžetiranih svota od strane menadžera centra odgovornosti na koje se odnose te svote. Proces budžetiranja kapitala mora biti uređen nanačin da osigurava (Belak, 1995. str.177):

- Kordinaciju ciljeva i aktivnosti različitih dijelova poduzeća kako bi bili usklađeni jedni s drugima
- Komunikaciju planova različitih menadžera
- Motiviranost menadžera prema postizanju organizacijskih ciljeva i klasifikaciju autoriteta i odgovornosti
- Razvoj menadžerskih performansi

Budžet sadrži projekcije menadžmenta o tome koji je zadatak i obveza poduzeća u izabranom budžetskom periodu. Budžetom se konkretiziraju ciljevi i ocjenjuju svi važni aspekti poslovanja: očekivana proizvodna - prodajna ostvarenja, troškovi koji će u tom procesu nastati, iznos sredstava neophodnih za realizaciju planiranih aktivnosti, usklađenost novčanih tokova, dobitna ostvarenja, kao i izloženost poduzeća poslovnim i vanjskim rizicima. Kapitalno budžetiranje predstavlja proces planiranja i procjenjivanja prijedloga za investiranje u aktivu društva. Dobre procjene u sklopu kapitalnog budžetiranja veoma su važne jer je započete investicije teško zaustaviti ili promijeniti njihov smjer bez većih gubitaka.

Zbog toga se prilikom donošenja odluka u svezi s kapitalnim budžetom moraju uzeti u obzir i mnogi nefinancijski pokazatelji. Potrebno je napomenuti da planiranje i budžetiranje nisu sinonimi, ne smijemo poistovjetiti planiranje s budžetiranjem. Budžet je dio poslovnog plana ali konačna namjera budžetiranja je opskrbljivanje menadžerskog informacijskog sustava izvješćima stvarnih performansi nasuprot planiranih performansi.

Zbog rastuće važnosti investicijskih projekata i evidentne potrebe za njihovim kvalitetnim i kontinuiranim provođenjem raste i uloga budžetiranja kapitala u suvremenim poduzećima. Proces se sastoji od više različitih koraka koji uključuju korištenje niza financijskih tehnika i analitičkih postupaka kojima se nastoji olakšati donošenje složenih, dugoročnih financijskih odluka. Proces nije ograničen samo na uski upravljački tim poduzeća već uključuje i marketinški sektor, sektor prodaje, kontrolinga i ostale ukoliko djeluju unutar poduzeća. Proces budžetiranja kapitala sastoji se od sljedećih koraka (Orsag i Dedi, 2011:40):

- generiranje investicijskih prilika,
- prikupljanje potrebnih projektnih podataka,
- procjena novčanih tokova potencijalnih projekata,
- određivanje budžeta kapitala,
- vrednovanje isplativosti projekta i odlučivanje o adekvatnosti projekta,
- analiza izvođenja i prilagođavanja.

S aspekta napretka i buduće profitabilnosti poduzeća, generiranje investicijskih prilika predstavlja najznačajniji korak u procesu budžetiranja kapitala. Izrazito je važno da su zaposlenici i menadžment poduzeća u stanju generirati kvalitetne i promišljene ideje koje mogu biti dobar temelj za nastavak procesa neovisno o tome radi li se o implementaciji novih poslovnih aktivnosti ili o poboljšanju procesa izvođenja postojećih poslova. Generiranje kvalitetnih ideja omogućuje razvijanje različitih investicijskih projekata koji menadžmentu pružaju

fleksibilnost prilikom određivanja daljnjeg smjera razvoja poduzeća. U suvremenim tržišnim uvjetima stalnih promjena i neizvjesnosti, fleksibilnost postaje ključni faktor opstanka poduzeća.

Prikupljanje potrebnih projektnih podataka predstavlja sljedeći korak u procesu i ima izuzetan utjecaj na daljnji razvoj konkretnog investicijskog projekta. Izrazito je važno prikupiti i kvalitetno obraditi sve dostupne podatke relevantne za specifičan projekt. Poseban naglasak potrebno je staviti na kvalitetu izvora podataka i na njihovu relevantnost za određeni slučaj. Količina i kvaliteta podataka ovisi i o tipu investicijskog projekta jer ukoliko se radi o projektu zamjene, većina potrebnih podataka nalazi se već u evidenciji poduzeća pa je samim time i neupitne kvalitete. Ukoliko se radi o projektima ekspanzije bilo koje vrste, potrebni podaci prikupljati će se izvan poduzeća što će rezultirati nižom kvalitetom prikupljenih podataka, dok će određeni dio biti nužno procijeniti.

2.3. Ciljevi, načela i važnost budžetiranja

Budžetiranje kapitala s naglaskom na investicijske projekte kao konkretizaciju ideja za ulaganje u profitabilne realne investicije sa svim specifičnostima i obilježjima ima za preduvjet donošenja kvalitetne dugoročne investicijske odluke. Proces budžetiranja je zapravo postavljanje i usvajanje proračuna, te kontrola i analiza odstupanja prilikom njegova ostvarenja. Pri izradi proračuna važno je da kvantitativni ciljevi u njemu odražavaju i kvalitativne ciljeve plana, da su sadržajni i formalizirani ciljevi međusobno usklađeni (Zekić, 2007. p.165).

Prihvatanjem proračuna i oslobađanjem novca za njegovo ostvarenje sam proračun postaje cilj kojem se teži, a pojedine komponente postaju mjerila učinaka za nositelje odlučivanja. Budžetiranje kapitala karakterizira ispitivanje ekonomske te posebice financijske efikasnosti dugoročnih investicijskih

projekata poduzeća. U tu svrhu rabe se razni ekonomski i posebno financijski kriteriji odlučivanja.

Temeljni princip pri budžetiranju kapitala sadržan je u vremenskoj vrijednosti novca. Vremenska vrijednost novca određena je tehnikom ukamaćivanja, odnosno diskontiranja. Tehnikom diskontiranja određuje se sadašnja vrijednost očekivanih novčanih tokova, dok se tehnikom ukamaćivanja određuje buduća vrijednost novčanih tokova. Proces odluka u sklopu budžetiranja kapitala sadržan je u kriterijima investicijskog odlučivanja od kojih su najznačajniji koncept čiste sadašnje vrijednosti te koncept interne stope profitabilnosti očekivanih čistih novčanih tokova.

Riječ je o ponderiranom prosječnom ukupnom trošku kapitala. Stoga i proces budžetiranja kapitala uključuje i proceduru određivanja troška kapitala poduzeća, koji se zasniva na međuzavisnosti rizika i nagrade, tj. profitabilnosti.

Važnost budžetiranja kapitala ogleda se u dugoročnom usmjeravanju poslovanja, velikoj vrijednosti investicijskih ulaganja, predviđanju budućeg poslovanja te određivanju najpogodnijeg vremena investicijskih ulaganja. Što je vrijednost dugoročnog angažiranja novčanih i drugih sredstava u poduzeću veća, veća je važnost prognoze učinaka njihova angažiranja jer je i potencijalni gubitak poduzeća veći. Proces budžetiranja kapitala implicitno uključuje i predviđanje buduće prodaje poduzeća i njegovih namjeravanih investicijskih projekata. U slučaju da poduzeće poduzme nedovoljne investicijske izdatke, ili u slučaju da su obavljena prevelika investicijska ulaganja, poduzeće će patiti od prekapacitiranosti ili u protivnom slučaju neće moći susresti buduću potražnju na tržištu. Stoga je i predviđanje buduće prodaje za što je moguće dalju budućnost važan dio procesa budžetiranja. Budžetiranje kapitala uključuje i određivanje najpogodnijeg vremena za poduzimanje kapitalnih ulaganja. Pažljivo izrađen budžet kapitala omogućit će poduzeću pravovremene investicije

kojima će se uskladiti proizvodne i druge poslovne mogućnosti poduzeća s očekivanim kretanjima buduće potražnje i prodaje (Orsag, Dedi, 2011. p.4)

2.4. Temeljni principi i odrednice investicija

Kada je riječ o budžetiranju kapitala kao postupku donošenja dugoročnih investicijskih odluka neizostavan su dio investicijski projekti kao konkretizacija ideja za ulaganje u profitabilne podhвате sa svim specifičnostima i obilježjima. Budžetiranje kapitala uključuje sve postupke, od samog pronalaženja investicijskih ideja i njihova pozicioniranja unutar poduzeća, preko njihove analize i ocjene, do donošenja odluke i konačno samog provođenja investicije. Stoga su i u ovom radu investicije i investicijski projekti nezaobilazna tema.

Investicijom se može označiti bilo kakvo ulaganje, primarno novčanih sredstava, radi stjecanja određenih ekonomskih koristi, odnosno profita. Pri tome se može ulagati u financijske oblike imovine i s njima izjednačene investicije ili pak u realne oblike imovine koji omogućavaju ostvarivanje ekonomskih koristi odnosno profita kroz određene produktivne poslovne aktivnosti. Financijski smisao investicija podrazumijeva korištenje monetarne imovine koja će u budućnosti donijeti prihod, vratiti se uvećana, ili će biti utržena po većoj cijeni od nabavne.

Osnovna karakteristika investiranja je ulaganje sredstava, a ono što je ključno je da ta ulaganja ne donose korist odmah već nakon nekog vremenskog perioda. Stoga se može reći da je investiranje zapravo odricanje od potrošnje u sadašnjosti radi ostvarivanja određenih koristi u budućnosti.

Temeljni princip pri *budžetiranju kapitala* sadržan je u *vremenskoj vrijednosti novca*. Vremenska vrijednost novca određena je tehnikom ukamaćivanja, odnosno diskontiranja. Tehnikom diskontiranja određuje se sadašnja vrijednost očekivanih novčanih tokova, dok se tehnikom ukamaćivanja određuje buduća vrijednost novčanih tokova. Proces odluka u sklopu

budžetiranja kapitala sadržan je u kriterijima investicijskog odlučivanja od kojih su najznačajniji koncept čiste sadašnje vrijednosti te koncept interne stope profitabilnosti očekivanih čistih novčanih tokova.

U procesu odlučivanja o oblicima investicija, dominantan je pristup *moderne portfolio teorije* H. Markowitza i model procjene kapitalne imovine koji ukazuje na način kako se kombiniranjem dionica u portfelju može postići najniži rizik za neki zahtijevani prinos, ili pak najviši mogući prinos za dani nivo rizika. Rizik se ovdje promatra tehnički, kao odstupanje očekivane cijene promatrane imovine u portfoliu od ostvarene cijene na uređenom javnom tržištu. Oduke o investiranju i oblicima investicija obuhvaćaju čitav niz povezanih rizika od kojih su najvažniji tržišni rizik, politički rizik, rizik likvidnosti, valutni rizik, kreditni rizik, rizik promjene kamatnih stopa, rizik promjene poreznih propisa te specifični rizici vezani uz pojedini oblik investicije. (<https://hr.wikipedia.org/wiki/Investicija>)

2.5. Financijske i realne investicije

Govoreći o investicijama, ulagati se može u financijske oblike imovine i s njima izjednačene investicije ili pak u realne oblike imovine koji omogućuju ostvarenje ekonomskih koristi, odnosno profita kroz određene produktivne poslovne aktivnosti. Uz ova dva osnovna oblika investicija javljaju se još i tzv. neopipljive investicije. Zbog toga se investicije uobičajno dijele na (Orsag, Dedi, 2011. p.16):

- Financijske investicije
- Realne investicije
- Neopipljive investicije

Financijske su investicije ulaganja u financijsku imovinu. To su prije svega dionice, obveznice i drugi vrijednosni papiri. Zbog toga je i ključna značajka financijske imovine visoki stupanj likvidnosti. Prednost je prije svega

laka modifikacija i identifikacija veličine investicije i njezinih prinosa. Prinosi od financijskih investicija su dividende, kamate i druge naknade koji se primaju kao tekući dohotci od investicija. Financijske investicije su homogene, što znači da su potpuno međusobno zamjenjive. To je zato jer su oblikovane tako da predstavljaju robu široke potrošnje s univerzalnim obilježjima i na taj način namjenjenu za sve investitore. Zbog lakog kombiniranja investicija u portfelj, investitorima je važna samo međuovisnost rizika i prinosa koju nose financijske investicije.

Realne investicije se u pravilu obavljaju u opipljivu, materijalnu imovinu. Njihova se namjena ne sastoji u držanju i ostvarivanju određenih prinosa, kao što je slučaj s financijskim investicijama, nego u produktivnoj upotrebi za obavljanje određenih poslovnih aktivnosti. Vrijednost takvih investicija često je teško procijeniti. Upravo zbog tih poteškoća ocjena njihove financijske efikasnosti mnogo je složenija nego kod financijskih investicija.

Zato su tehnike budžetiranja kapitala nešto složenije od tehnika procjene efikasnosti financijskih investicija.

Za razliku od financijskih, realne investicije imaju nizak stupanj likvidnosti. Zbog toga je i modifikacija jednom formiranih portfelja realnih investicija upitna, a ako je i moguća sigurno će izazvati znatne izravne troškove njihove modifikacije kao i znatne oportunitetne troškove kroz izgublenu vrijednost na tim modifikacijama. Realne investicije prije svega karakterizira imovina koja je najčešće unikatna te je zbog toga upitna njezina homogenost, tj međusobna zamjena različitih oblika realne imovine.

Bez obzira na unikatnost realnih investicija, uzimajući u obzir različite karakteristike investicijskih projekata, ovisno o tipovima i vrstama investicijskih odluka, ovdje će se naglasiti one koje su zajedničke svim investicijskim

projektima poduzeća. To su sljedeće četiri značajke (Orsag, Dedi, 2011. p.20):

- dugoročni karakter investicijskih projekata
- vremenski raskorak između ulaganja i efekta ulaganja
- međuovisnost financiranja i investiranja
- rizik neizvjesnosti

2.6. Vrste investicijskih projekata

Investicijski se projekti mogu razvrstavati s različitih aspekata. Tako se, primjerice, s gledišta veličine investicijskih troškova može govoriti o velikim i malim projektima, s gledišta međuovisnosti između projekata može se govoriti o međusobno vezanim i međusobno nevezanim projektima, s gledišta faze poslovanja poduzeća o investicijama u proizvodnju, u prodaju, u nabavu i sl. Klasifikacija projekata ovisi o karakteristikama investicija i načinima njihove analize.

Kriteriji prema kojima će se promatrati investicije su (Orsag i Dedi, 2011. P.28.):

- Aktivnosti na koju se odnose
- Opseg ulaganja
- Odnos investicijskih troškova i učinaka ulaganja
- Model tekućih novčanih tokova odlučivanja o projektu
- Ekonomska međuovisnost
- Postojeće poslovanje
- Model rasta

Prema aktivnosti na koju se odnosi određeni investicijski projekt, razlikuje se projekt u osnovnu djelatnost, projekt u prateće djelatnosti poduzeća, kao i projekti istraživanja i razvoja. U širem smislu razlikuju se proizvodni projekti, marketinški projekti, transportni projekti, projekti informatizacije poslovanja, kao i

projekti istraživanja i razvoja. Ovakvo razlikovanje projekata važno je zbog postupka planiranja novčanih tokova i samih postupaka ocjene financijske efikasnosti predviđenih novčanih tokova.

Prema opsegu ulaganja razlikujemo male i velike projekte. Mali projekti zahtijevaju skromna ulaganja prema veličini poduzeća. Koliko god bili učinkoviti, ne mogu dati tako presudne koristi ili drastične posljedice. Stoga će takvi projekti proći ekonomsku i financijsku istragu koja odgovara potencijalnim koristima i rizicima projekta za tvrtku, kako bi se sami troškovi procesa budžetiranja kapitala uskladili sa značenjem predloženih projekata. Veliki projekti zahtijevaju znatna angažiranja kapitala i od njih se očekuju znatne buduće koristi za poslovanje poduzeća. Eventualni neuspjeh imat će znatne posljedice za poduzeće. Proces analize takvih značajnih projekata sastojati će se od različitih intenziteta ispitivanja pa će i nastavak analize ovisiti o tome jesu li projekti prošli prethodnu fazu ispitivanja ekonomske i financijske učinkovitosti.

Prema duljini investicijskog razdoblja razlikuju se projekti s dugim i projekti s kratkim razdobljem investiranja. To znači da razlikujemo projekte kod kojih je razdoblje efektuiranja znatno pomaknuto prema budućnosti i projekti kod kojih tekući čisti novčani tokovi iz poslovanja pritječu vrlo brzo nakon početka ulaganja.

Kada se govori o projektima s gledišta odnosa investicijskih troškova i učinaka ulaganja, govori se o tipovima investicijskih projekata. Investicijska ulaganja, kao i učinci investicije mogu pritjecati odjednom ili kroz više vremenskih razdoblja.

Imajući u vidu vremenski raskorak između investicijskih ulaganja i pritjecanja efekata investicije mogu se izdvojiti sljedeći tipovi investicijskih projekata (Orsag i Dedi, 2011. p.31.):

- PIPO: jednokratno ulaganje - jednokratni učinci (point input – point output)

- CIPO: višestruko ulaganje – jednokratni učinci (continuous input – point output)
- PICO: jednokratno ulaganje – višekratni učinci (point input – continuous output)
- CICO: višekratno ulaganje – višekratni učinci (continuous input - continuous output)

Prema modelu tekućih novčanih tokova, investicijski se projekti mogu razvrstati na projekte s konvencionalnim i projekte sa nekonvencionalnim novčanim tokovima. Konvencionalni novčani tok projekta započinje kretanje iz negativnog kvadranta. Prijelomna točka ostvaruje se na prijelazu razdoblja investiranja u razdoblje efektuiranja, nakon čega se novčani tokovi postepeno povećavaju, a nakon maksimuma dolazi do njihova smanjenja, pri čemu se prestaje s eksploatacijom prije isteka razdoblja efektuiranja tako da se ne javlja nova prijelomna točka i negativni novčani tok.

U slučaju da se ne prestaje s eksploatacijom prije isteka razdoblja projekta javlja se nova prijelomna točka i tada je riječ o nekonvencionalnom novčanom toku. Ti negativni novčani tokovi uvjetovani su značajnim troškovima na kraju razdoblja efektuiranja projekta.

S gledišta odlučivanja o projektima najjednostavniji je slučaj odluke „da ili ne“. Prihvatljivi projekti su oni koji zadovoljavaju standard troška kapitala, a neprihvatljivi projekti su oni koji ne ostvaruju profitabilnost u visini standarda troška kapitala.

S gledišta međuovisnosti projekti mogu biti međusobno neovisni ili pak međusobno ovisni. Projekti su međusobno neovisni kada novčani tokovi jednog investicijskog projekta ne ovise o novčanim tokovima drugog investicijskog projekta. Kod međusobno ovisnih projekata u analizi treba uvažiti

međuviznost kretanja njihovih novčanih tokova te ih je zbog toga teže analizirati. Ta međusobna ovisnost može pokazati međusobno supstituirajuće novčane tokove ili pak komplementarne novčane tokove.

Prema postojećem poslovanju, moguće je klasificirati projekte na one koji se poduzimaju radi zamjene postojeće fiksne imovine, i one koji se poduzimaju radi povećanja postojećih poslovnih operacija poduzeća. S tog gledišta mogu se izdvojiti sljedeće tri karakteristične grupe projekta (Orsag i Dedi, 2011. p.36.):

1. Projekti zamjene
2. Projekti ekspanzije
3. Ostali projekti

Prema modelu rasta razlikuje se interni i eksterni rast. Internim se rastom označavaju ulaganja u povećanje vlastitih poslovnih operacija i u izravno povećanje imovine samog poduzeća. Eksternim se rastom označavaju ulaganja u preuzimanje tuđih operacija i stjecanje tuđe poslovne imovine različitim spajanjima i pripajanjima poduzeća.

3. POJAM FINANCIJSKIH IZVJEŠTAJA

Financijska izvješća su završni cilj cjelokupnog računovodstvenog sustava. „Računovodstveni sustav, kao najznačajniji dio informacijskog sustava poduzeća, može se opisati kao proces prikupljanja financijskih podataka, njihova procesiranja, tj. obrade i sastavljanja računovodstvenih informacija“¹, a kao rezultat toga nastaju financijski izvještaji. Njihov je cilj „informiranje zainteresiranih korisnika o financijskom položaju poduzeća kao i o uspješnosti poslovanja. Informirati korisnike znači prezentirati im sve relevantne i istovremeno pouzdane računovodstvene informacije u obliku i sadržaju prepoznatljivom i razumljivom osobama kojima su namijenjene.“²

Prema Zakonu o računovodstvu „financijski izvještaji trebaju fer i istinito prezentirati financijski položaj, financijsku uspješnost i novčane tokove poduzetnika. Fer prezentacija zahtijeva vjerno predočavanje učinaka transakcija i drugih poslovnih događaja, a u skladu s kriterijima priznavanja imovine, obveza, kapitala, prihoda i rashoda.“³ Financijski izvještaji prvenstveno su namijenjeni vanjskim korisnicima poduzeća, no oni daju informacije i unutarnjim korisnicima.

Za iskorištavanje podataka koje nam daju financijski izvještaji važno je znati analizirati te podatke i od njih dobiti potrebne informacije. Prema tome „analiza financijskih izvještaja može se opisati kao proces primjene različitih analitičkih sredstava i tehnika pomoću kojih se podaci iz financijskih izvještaja pretvaraju u upotrebljive informacije relevantne za upravljanje.“⁴ Podatci nam trebaju kako bi ih iskoristili za daljnje poslovanje i uvidjeli gdje griješimo, a gdje smo dobri, koje su stavke porasle, a koje se smanjile te trebamo utvrditi razloge za nastanak istih.

¹Skupina autora: “Analiza financijskih izvještaja”, Masmedia, Zagreb, 2008., str 180.

²Žager K., Žager L.: “Analiza financijskih izvještaja”, Masmedia, Zagreb 1999., str 33.

³Skupina autora: “Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja”, Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2008., str 35

⁴Žager K., Žager L.: “Analiza financijskih izvještaja”, Masmedia, Zagreb, 1999., str 156.

3.1. Vrste financijskih izvještaja

U Republici Hrvatskoj prema Zakonu o računovodstvu, koji se bavi računovodstvom poduzetnika, a time i temeljnim financijskim izvještajima propisano je da obvezna financijska izvješća čine:⁵

- Bilanca (Izvještaj o financijskom položaju)
- Račun dobiti i gubitka (Izvještaj o uspješnosti poslovanja)
- Izvještaj o promjenama vlasničke glavnice
- Izvještaj o novčanom toku
- Bilješke uz financijske izvještaje

Financijski izvještaji koji se sastavljaju međusobno su različiti, ali njihovom analizom dobiva se cjelokupna slika poslovanja poduzeća. Strukturu financijskih izvještaja i njihov sadržaj propisuje ministar financija, a moraju pružiti istinit i objektivan prikaz poslovanja i financijskog položaja poduzeća.

3.1.1. Bilanca

Jedan od temeljnih financijskih izvještaja je bilanca. Prema Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja, "bilanca je sustavni pregled imovine, obveza i kapitala na određeni datum."⁶ Za razliku od ostalih financijskih izvještaja ona prikazuje podatke točno za određeni datum, a ne razdoblje. Sastoji se od dva dijela, aktive i pasive. Aktiva prikazuje imovinu kojom poduzeće raspolaže, dok pasiva prikazuje porijeklo imovine. Porijeklo imovine može biti vlastiti kapital i obveze. Između aktive i pasive uvijek mora postojati jednakost, što znači da je aktiva uvijek jednaka pasivi, taj. imovina je uvijek jednaka zbroju kapitala i obveza.

⁵ Skupina autora: "Analiza financijskih izvještaja", Masmedia, Zagreb, 2008., str 52.

⁶ Skupina autora: "Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2008., str 35

"Bilanca je osnovna podloga za analizu financijskog položaja, za utvrđivanje slabosti i nedostataka u poslovanju, kao i za predviđanje budućeg poslovanja."⁷ Kako bismo se znali služiti bilancom važno je znati njezine osnovne elemente, taj. razlikovati imovinu, kapital i obveze.

Imovinu možemo definirati kao "resurs koji kontrolira poduzetnik kao rezultat prošlih događanja iz kojih se očekuje priljev budućih ekonomskih koristi kod poduzetnika. Imovina se prikazuje u bilanci kada je vjerojatno da će buduće ekonomske koristi pritijecati kod poduzetnika te kada imovina ima cijenu ili vrijednost koja se može pouzdano vrednovati."⁸ Imovinu možemo podijeliti na kratkotrajnu i dugotrajnu.

Kratkotrajna imovina je oblik imovine poduzeća s rokom realizacije do godine dana i vrijednosti do 3.500,00 kuna.

Osnovne skupine kratkotrajne imovine jesu:⁹

- zalihe: sirovine i materijal, proizvodnja u toku (nedovršena proizvodnja i poluproizvodi), trgovačka roba, gotovi proizvodi, predujmovi;
- potraživanja: potraživanja od povezanih poduzeća, potraživanja od kupaca, potraživanja za više plaćene svote po osnovi dobiti, potraživanja od zaposlenih, potraživanja od države i drugih institucija, ostala potraživanja;
- financijska imovina: udjeli (dionice) u povezanim poduzećima, zajmovi povezanim poduzećima, vrijednosni papiri, dani krediti; depoziti i kaucije, otkup vlastitih dionica, ostala kratkoročna ulaganja;
- novac u banci i blagajni.

Dugotrajna imovina ima vrijednost veću od 3.500,00 kuna i rok realizacije duži od godine dana. Nabavlja se u svrhu korištenja u vlastitom proizvodnom procesu na duži rok. Javlja se u sljedećim oblicima: materijalna

⁷ Žager K., Žager L.: "Analiza financijskih izvještaja", Masmedia, Zagreb, 1999., str 34.

⁸Skupina autora: "Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2008., str 50.

⁹Dostupno na: <https://webhosting-wmd.hr/rjecnik-pojmovi-i/web/imovina> (31.1.2020.)

imovina, nematerijalna imovina, financijska imovina i dugotrajna potraživanja. Osim imovine u aktivi bilance nalazi se i potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital, te aktivni izvanbilančni zapisi koji ne ispunjavaju uvijete da budu bilančne stavke. "Potraživanja za upisani, a ne uplaćeni kapital javit će se kod dioničarskih društava koje emitiraju dionice i prodaju ih na otplatu dioničarima."¹⁰

Pasiva bilance se sastoji od kapitala i obveza. „Kapital je vlastiti izvor imovine i s aspekta dospijeca trajni izvor.”¹¹ Sredstva ulagača se ne vraćaju vlasnicima, osim likvidacijom. Kapital se formira početnim ulaganjem vlasnika, ali on se može povećavati ako vlasnici dodatno ulažu ili kada poduzeće uspješno posluje. Pozitivan financijski rezultat može se raspodijeliti vlasnicima ili uložiti dalje u poslovanje poduzeća. U kapital ubrajamo:¹² upisani kapital, kapitalne rezerve, revalorizacijske rezerve, rezerve iz dobiti, zadržanu dobit ili preneseni gubitak i dobit ili gubitak tekuće godine.

Druga stavka pasive su obveze, koje mogu biti kratkoročne i dugoročne. Kratkoročne obveze su obveze koje ispunjavaju sljedeće uvjete:¹³

- očekuje se da će se podmiriti u redovitom tijeku poslovnog ciklusa
- primarno se drže radi trgovanja
- dospijevaju za podmirivanje unutar dvanaest mjeseci poslije datuma bilance
- poduzetnik nema bezuvjetno pravo odgoditi podmirivanje obveza za najmanje dvanaest mjeseci podlije datuma bilance

Dugoročne obveze su obveze koje moraju biti izvršene u roku dužem od godine dana. Pod dugoročne obveze spadaju:¹⁴ obveze prema povezanim

¹⁰Skupina autora: "Računovodstvo", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2010. str 62.

¹¹ Žager K., Žager L.: "Analiza financijskih izvještaja", Masmedia, Zagreb, 1999., str 39.

¹²Skupina autora: "Računovodstvo", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb 2010. str 62.,63.

¹³Skupina autora: "Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2008., str 36.

društvima, obveze na osnovi zajmova, obveze prema kreditnim institucijama, obveze za predujmove, obveze prema dobavljačima, obveze po vrijednosnim papirima, ostale obveze i odgođene porezne prijave.

Sve bilance se sastoje od aktive i pasive, ali s obzirom na namjenu možemo ih podijeliti na:¹⁵

- početnu ili osnivačku bilanca koja se sastavlja na početku godine, na dan 1.1, a kod novoosnovanih poduzeća sastavlja se na temelju inventure, što ujedno čini prvi dokument novog poduzeća
- završnu ili zaključnu bilanca sastavlja se na kraju nekog razdoblja, a obvezatno ju je sastaviti na kraju godine, na datum 31.12., također se sastavlja kad nastupi stečaj
- bilanca spajanja sastavlja se prilikom spajanja dva ili više poduzeća i čini temelj novonastalog poduzeća
- bilanca razdvajanja odnosno diobena bilanca sastavlja se prilikom razdvajanja jednog poduzeća na više njih ili kod razdvajanja jednog dijela poduzeća
- stečajna bilanca sastavlja se prilikom stečaja
- likvidacijska bilanca sastavlja se prilikom, tj. gašenja poduzeća. Na taj se način utvrđuje kojom se imovinom raspolaže, kolike su obveze i prema kome i kojim će se redom one likvidirati iz likvidacijske mase.
- bruto bilanca sastoji se od tri podbilance, početne, prometne, ukupno prometne saldirane bilance i zaključne bilance
- konsolidirana bilanca čini zbroj stavki bilance ovisnih društava
- porezna bilanca se sastavlja u porezne svrhe

Da bi poduzetnik uopće poslovao mora imati određenu imovinu, a tu imovinu će prikazati u bilanci. Nije važno koliko je poduzeće, obvezno je sastaviti početnu i zaključnu bilancu.

¹⁴Skupina autora: "Računovodstvo", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb 2010. str 63.

¹⁵ Skupina autora: "Računovodstvo", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb 2010. str 64.

3.1.2. Račun dobiti i gubitka

Uspješnost poslovanja podrazumijeva sposobnost ostvarivanja ciljeva. Najčešći cilj koji se ističe je profitabilnost poslovanja, a da li je on ostvaren može se vidjeti u računu dobiti i gubitka. Prema HSFI, račun dobiti i gubitka "prikazuje prihode i rashode te dobit ili gubitak ostvaren u određenom obračunskom razdoblju."¹⁶

Obavljanjem poslovnih aktivnosti nastaju promjene na imovini poduzeća. Vrijednosti kojima poduzeće raspolaže transformiraju se iz jednog oblika imovine u drugi, te na taj način nastaju prihodi i rashodi. Prema Međunarodnim računovodstvenim standardima, prihodi predstavljaju "povećanje ekonomske koristi tijekom obračunskog razdoblja u obliku priljeva ili povećanja sredstava ili smanjenja obveza, što ima za posljedicu povećanje glavnice, dok rashod predstavlja smanjenje ekonomske koristi kroz obračunsko razdoblje u obliku odljeva ili iscrpljenja sredstava, što ima za posljedicu smanjenje glavnice"¹⁷

"Prihodi predstavljaju prodajne vrijednosti poslovnih učinaka kao i svi drugi oblici dobivenih naknada te drugi oblici povećanja imovine ili smanjenja obveza koji kao krajnji efekt imaju povećanje zarade. Dije se na redovne i izvanredne. Rashodi nastaju kao posljedica trošenja, odnosno smanjenja imovine ili povećanja obveza. Oni utječu na smanjenje glavnice ili kapitala poduzeća. U vrijednost rashoda uključuje se vrijednost utroška potrebnog za stvaranje poslovnih učinaka."¹⁸

Pri tome je posebno važno naglasiti da se ovdje ne radi o bilo kojem povećanju ili smanjenju imovine i obveza, već samo o onom dijelu koji utječe na povećanje ili smanjenje glavnice, odnosno kapitala. "Najznačajniji dio

¹⁶Skupina autora: "Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2008., str 35.

¹⁷„Međunarodni računovodstveni standardi 2000.“ Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2000. ,str 324

¹⁸ Skupina autora: "Analiza financijskih izvještaja", Masmedia, Zagreb, 2008., str 70. i 71.

prihoda i rashoda vezan je uz realizaciju, odnosno uz prodaju gotovih proizvoda. Pri tome, vrijednost prihoda čini prodajna vrijednost (bez PDV-a), a vrijednost rashoda troškovi nastali prilikom stjecanja te imovine."¹⁹

Rashodi se priznaju u računu dobiti i gubitka na temelju izravnog sučeljavanja između nastalih rashoda i ostvarenih prihoda. Dakle, "prihodima se suprotstavljaju rashodi za koje se smatra da su ostvareni u svezi ostvarivanja prihoda."²⁰

Ako je poduzeće ostvarilo više no što je uložilo, tj. ako su prihodi veći od rashoda, tada je ostvaren pozitivan financijski rezultat ili dobit, a ako poduzeće mora uložiti više od onog što dobije, tada posluje s gubitkom, odnosno ostvario je negativan financijski rezultat. Financijski rezultat utvrđuje se na kraju obračunskog razdoblja.

Obračunski sustav u RH počiva na MRS-ovima koji u kontekstu priznavanja prihoda i rashoda posebno ističu sljedeće pretpostavke i načela:²¹

- pretpostavka nastanka događaja
- načelo iskazivanja po bruto osnovi
- načelo sučeljavanja prihoda i rashoda
- načelo opreznosti

Schema računa dobiti i gubitka može biti propisana Zakonom ili predložena od strane strukovne organizacije. Također, može se prikazati u "obliku jednostranog ili dvostranog računa. No, zbog veće iskazne moći obično se koristi jednostrani račun. Takav stupnjeviti oblik omogućuje segmentiranje prihoda i rashoda."²² Tako se dobit, odnosno gubitak može

¹⁹Skupina autora: "Analiza financijskih izvještaja", Masmedia, Zagreb, 2008., str 69.

²⁰Skupina autora: "Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2008., str 59.

²¹Skupina autora: "Analiza financijskih izvještaja", Masmedia, Zagreb, 2008., str 75.

²² Ibidem, str 78.

iskazati kao dobit od redovnog poslovanja, dobit od financiranja te dobit od izvanrednih aktivnosti.

3.1.3. Izvještaj o novčanom toku

Izvještaj o novčanom toku je jedan od temeljnih financijskih izvještaja, koji prikazuje novčane tokove. Prema HSFI 1, izvještaj o novčanom toku "prikazuje priljev i odljev novca i novčanih ekvivalenata²³ tijekom obračunskog razdoblja."²⁴ On omogućuje utvrđivanje trenutno raspoloživih sredstava, jer postoji vremenski nesklad između prihoda i primitaka te rashoda i izdataka.

Primici i izdaci novca razvrstavaju se u tri vrste aktivnosti: poslovne, investicijske i financijske aktivnosti. Poslovne aktivnosti možemo definirati kao "glavne aktivnosti poduzeća koje stvaraju prihod i koje u osnovi imaju najznačajniji utjecaj na financijski rezultat poduzeća, dobit ili gubitak."²⁵

Najznačajniji primjeri novčanih primitaka i izdataka iz poslovnih aktivnosti su:²⁶

- novčani primici na osnovi prodaje robe ili pružanja usluga
- novčani primici od provizija i naknada
- novčani primici od osiguravajućeg društva
- novčani izdaci dobavljačima za isporučenu robu ili usluge
- novčani izdaci zaposlenima i za račun zaposlenih
- novčani izdaci vezani uz porez na dobit
- novčani izdaci za premije osiguranja

Investicijske aktivnosti se još zovu i ulagateljse aktivnosti, a vezane su uz promjenu dugotrajne imovine, koju čine četiri osnovne podskupine: "nematerijalna imovina, materijalna imovina, financijska imovina, te

²³ Novčani ekvivalenti su visoko likvidna imovina koja se lako i brzo pretvara u novac u vremenu ne dužem od 90 dana, odnosno 3 mjeseca od datuma bilance.

²⁴ Skupina autora: "Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb, 2008., str 66.

²⁵ Žager K., Žager L.: "Analiza financijskih izvještaja", Masmedia, Zagreb 1999., str 58.

²⁶ Skupina autora: "Analiza financijskih izvještaja", Masmedia, Zagreb, 2008., str 83.

potraživanja s rokom dospjeća dužim od jedne godine.²⁷ Najznačajniji primjeri novčanih primitaka i izdataka iz investicijskih aktivnosti su:²⁸

- novčani primici od prodaje nekretnina, opreme, postrojenja i druge dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
- novčani primici od povrata danih kredita drugima
- novčani primici od prodaje dionica i obveznica drugih poduzeća
- novčani izdaci za nabavu nekretnina, opreme i druge dugotrajne materijalne i nematerijalne imovine
- novčani izdaci na osnovi kredita danih drugima
- novčani izdaci za kupovinu dionica ili obveznica drugih subjekata

Financijske aktivnosti vezane su uz financiranje poslovanja, a "odnose se na promjene strukture obveza i kapitala."²⁹ Kao najznačajnije transakcije na osnovi financijskih aktivnosti javljaju se:³⁰

- novčani primici od emisije dionica
- novčani primici od emisije obveznica i drugih vrijednosnih papira
- novčani primici od primljenih kredita
- novčani izdaci za otkup vlastitih dionica
- novčani izdaci za dividende, kamate i sl.
- novčani izdaci na osnovi otplate kredita

Izveštaj o novčanom toku može biti sastavljen po "osnovi direktne ili indirektno metode. Prema direktnoj metodi objavljuju se ukupni primici i ukupni izdaci novca razvrstane poslovnim aktivnostima, dok se kod indirektno metode poslovne aktivnosti ne iskazuju kao bruto primici i kao bruto izdaci, već se neto dobit ili gubitak usklađuje za učinke transakcija nenovčane prirode."³¹ Sva suvremena rješenja se zalažu za primjenu direktne metode jer je ona razumljivija za većinu korisnika

²⁷Skupina autora: "Analiza financijskih izvještaja", Masmedia, Zagreb, 2008., str. 84.

²⁸Ibidem, str. 84.

²⁹Žager K., Žager L.: "Analiza financijskih izvještaja", Masmedia, Zagreb 1999., str. 59

³⁰Skupina autora: "Analiza financijskih izvještaja", Masmedia, Zagreb, 2008., str. 84

³¹Skupina autora: "Analiza financijskih izvještaja", Masmedia, Zagreb, 2008., str. 85.

3.1.4. Izvještaj o promjeni vlasničke glavnice

Izvještaj o promjeni vlasničke glavnice čini sastavni dio temeljnih financijskih izvještaja. Pokazuju se promjene koje su se na glavnici dogodile između dva obračunska razdoblja, odnosno "promjene u kapitalu koje su se dogodile između tekuće i prethodne godine ukazuju na povećanje ili smanjenje kapitala u promatranom razdoblju."³² Stoga je ovaj izvještaj povezan s bilancom i računom dobiti i gubitka.

Ovaj izvještaj prikazuje promjene kapitala nastale na svim dijelovima kapitala. "Promjene u kapitalu mogu biti višestruke, ali kvaliteta tih promjena nije ista. Npr. nije ista kvaliteta ako se kapital povećao kao rezultat pozitivnog financijskog rezultata ili je posljedica povećanja kapitala revalorizacija."³³

Prema MRS-u 1 u ovom se izvještaju posebno moraju iskazati sljedeće pozicije:³⁴

- dobit ili gubitak razdoblja
- sve stavke prihoda ili rashoda, dobiti i gubitaka koje prema zahtjevima drugih standarda treba direktno priznati u kapital te njihov ukupni iznos
- učinak promjena računovodstvenih politika i ispravke temeljnih pogrešaka
- dodatna ulaganja vlasnika i visina izglasanih dividendi
- iznos zadržane dobiti ili gubitka na početku i na kraju razdoblja te promjene unutar tog razdoblja
- usklađenja svake druge pozicije kapitala, kao npr. premije na dionice i rezerve na početku i na kraju razdoblja uz posebno, pojedinačno prikazivanje takvih promjena

³²Skupina autora: "Analiza financijskih izvještaja", Masmedia, Zagreb, 2008., str 87.

³³Skupina autora: "Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Sveučilišna tiskara d.o.o., Zagreb, 2008., str 63.

³⁴Međunarodni računovodstveni standardi 2000." Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2000. ,str 87.

"Najznačajnija promjena u kapitalu proizlazi iz zadržane dobiti. Iznos zadržane dobiti povećava se sa stvaranjem dobiti, a smanjuje se za iznos ostvarenog gubitka te za iznos dividendi. Ponekad se prikazuje u skraćenoj formi a sve ostale informacije o promjenama kapitala se onda prikazuju u bilješkama uz financijska izvješća."³⁵

3.1.5. Bilješke uz financijske izvještaje

Bilješke uz financijske izvještaje služe za pojašnjavanje podataka iz financijskih izvještaja. One trebaju sadržavati sve podatke koje su bitne za bolje razumijevanje poslovanja poduzeća, a ne vide se izravno iz financijskih izvješća.

Njihove zadaće su:³⁶

- pružiti informacije o osnovi za sastavljanje financijskih izvještaja i određenim računovodstvenim politikama
- objaviti informacije prema zahtjevima Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (MSFI) koje nisu prezentirane u bilanci, izvještaju o dobiti, izvještaju o promjenama glavnice ili izvještaju o novčanom toku
- pružiti dodatne informacije koje nisu prezentirane u bilanci, izvještaju o dobiti, izvještaju o promjenama glavnice ili izvještaju o novčanom toku, ali su važne za razumijevanje bilo kojeg od njih

Sadržaj bilješki nije formalno propisan i određen, pa tako podatci mogu biti prikazani u obliku teksta, grafikona, tablica i sl. Prema HSFI 1 bilješke trebaju sadržavati:³⁷

1. naziv, adresu poduzetnika, pravni oblik poduzetnika, državu osnivanja ako nije objavljeno drugdje)

³⁵ Skupina autora: "Analiza financijskih izvještaja", Masmedia, Zagreb, 2008., str 89.

³⁶ Skupina autora: "Računovodstvo", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb 2010., str. 68.

³⁷ Skupina autora: "Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2008., str 38.

2. opis vrste poslovanja poduzetnika i glavne aktivnosti
3. informacije o osnovi za sastavljanje financijskih izvještaja
4. sažetak značajnih računovodstvenih politika
5. informacije prema zahtjevima HSF1 koji nisu predloženi u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o promjeni kapitala i izvještaje o novčanom toku
6. broj i nominalnu vrijednost, ili ako ona nije dostupna knjigovodstvenu vrijednost dionica
7. ako postoji više klasa dionica, broj i nominalna vrijednost ili ako ona nije dostupna, knjigovodstvenu vrijednost dionica svežake klase dionica
8. postojanje svih potvrda o sudjelujućim interesima, konvertibilnim zadužnicama ili sličnim vrijednosnim papirima, zajedno s podacima o njihovom broju i pravima koja se po njima priznaju
9. iznos predujmova i kredita odobrenih članovima administrativnih, upravnih i nadzornih tijela poduzetnika, zajedno sa podacima o kamatama, stopama, glavnim uvjetima i otplaćenim iznosima, te obvezama preuzetim u njihovo ime po osnovi bilo kakvih garancija prikazan u ukupnom iznosu za svaku kategoriju
10. iznos dividendi
11. osnovu mjerenja i procjene stavaka financijskih izvještaja
12. iznos kumulativnih povlaštenih dividendi koji nije priznat
13. iznos obveza poduzetnika koji dospijevaju na plaćanje nakon više od pet godina, kao i ukupna zaduženja poduzetnika pokrivena vrijednosnim jamstvima poduzetnika zajedno s vrstom i oblikom jamstva. Ova informacija s obvezno objavljuje odvojeno za svaku stavku obveza
14. pregled nedovršenih sudskih sporova
15. za stavke uključene u financijski izvještaj koje jesu ili su izvorno bile izražene u stranoj valuti poduzetnik objavljuje temelj konverzije u izvještajnoj valuti
16. iznos naknade članovima administrativnih upravnih i nadzornih tijela

17.informacije o ključnim pretpostavkama u vezi s budućnošću poslovanja te procjenu neizvjesnosti na datum bilance koje stvaraju velik rizik

18.sve ono što je zahtijevano ostalim primijenjenim HSF1

Svi podatci koji nisu sadržani u bilanci, računu dobiti i gubitka, izvještaju o promjenama kapitala ili izvještaju o novčanom toku, a važni su za poduzeće trebaju biti objavljeni u bilješkama uz financijska izvješća.

3.1.6. Cilj sastavljanja financijskih izvještaja

Problematika ciljeva financijskog izvještavanja razmotrena je u Okviru za sastavljanje i prezentiranje financijskih izvještaja Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, gdje se ističe da je "cilj financijskih izvještaja pružiti informacije o financijskom položaju, uspješnosti poslovanja i promjenama financijskog položaja subjekta, što je korisno širokom krugu korisnika u donošenju ekonomskih odluka."³⁸ Zato financijski izvještaji koji se sastavljaju za tu svrhu udovoljavaju uobičajenim potrebama većine korisnika.

Ostvarenje navedenih ciljeva omogućava se putem sastavljanja odgovarajućih financijskih izvještaja. Kao što je poznato, bilanca je orijentirana na informacije o financijskom položaju, račun dobiti i gubitka na informacije o uspješnosti poslovanja, a informacije o novčanim tokovima nalaze se u izvještaju o novčanom toku s tim, da se izvještaj o novčanom toku razmatra u kontekstu promjena financijskog položaja. Također, valja naglasiti da se "nijedan cilj ne može ostvariti razmatranjem samo jednog financijskog izvještaja, već je financijske izvještaje potrebno razmatrati kao dijelove jedinstvene cjeline."³⁹

³⁸Skupina autora: "Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2008., str. 47.

³⁹ Skupina autora: Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 2008. str 180.

Osim ovih najčešće isticanih temeljnih financijskih izvještaja, "za potpunije uočavanje poslovanja poduzeća potrebno je koristiti se i ostalim financijskim izvještajima, uključujući i bilješke. Podrazumijeva se da su podaci sadržani u financijskim izvještajima objektivni i realni, a to se potvrđuje mišljenjem revizora."⁴⁰ Ako se ne utvrdi objektivnost i realnost financijskih izvještaja, onda se ni ne može se govoriti o ostvarenju ciljeva financijskog izvještavanja.

3.2. Obveznici sastavljanja financijskih izvještaja

Prema Zakonu o računovodstvu, obveznici sastavljanja godišnjih financijskih izvještaja su poduzetnici i to: ⁴¹

- trgovačka društva i trgovci pojedinci određeni propisima koji uređuju trgovačka društva
- poslovne jedinice poduzetnika sa sjedištem u stranoj državi ako prema propisima te države ne postoji obveza vođenja poslovnih knjiga i sastavljanja financijskih izvještaja
- poslovne jedinice iz strane države koji su obveznici poreza na dobit
- sve pravne i fizičke osobe koje su obveznici poreza na dobit

Pri tome su veliki i srednje veliki poduzetnici dužni sastavljati sve propisane financijske izvještaje; bilancu, račun dobiti i gubitka, izvještaj o novčanom toku, izvještaj o promjeni vlasničke glavnice te bilješke uz financijska izvješća, dok mala poduzeća sastavljaju samo bilancu, račun dobiti i gubitka i bilješke.

3.3. Korisnici financijskih izvještaja

Svrha računovodstva je da zadovoljiti informacijske potrebe različitih korisnika, odnosno "računovodstvo mora osigurati korisnicima različite

⁴⁰Ibidem, str. 181.

⁴¹ Skupina autora: Računovodstvo trgovačkih društava, TEB – Poslovno savjetovanje, Zagreb, 2010. str

informacije koje su im potrebne za različite namjene" ⁴²pa se u tom kontekstu ono smatra poslovnim jezikom. No da bi ono bilo poslovni jezik, odnosno da bi bio razumljiv, potrebno je financijske izvještaje prilagoditi potrebama korisnika.

"Najznačajniji korisnici financijskih izvještaja su investitori, kreditori te menadžment poduzeća. Međutim, može se govoriti i o čitavom nizu korisnika koji se dijele u dvije skupine, eksterne i interne." Eksterni su npr. vlasnici, poslovni partneri, konkurencija, banke i ostale financijske institucije, dok su interni korisnici npr. menadžment, zaposlenici i sl.

3.4. Financijski izvještaj u Republici Hrvatskoj

Financijski izvještaji su završna faza računovodstvene obrade podataka te su oni nosioci računovodstvenih informacija koje su u današnjem svijetu nužne kako bi odluke o poslovanju mogli donijeti dioničari, kupci, dobavljači, kreditori i sl.

Informirati korisnike znači prezentirati im sve relevantne i istovremeno pouzdane računovodstvene informacije u obliku i sadržaju koji je korisnicima kojima su te informacije potrebne razumljiv.

Kako bi izvještaji zadovoljili postavljene ciljeve, trebaju imati kvalitetna obilježja poput razumljivosti. ⁴³

Osnovna kvaliteta informacije koja je pružena u financijskim izvještajima jest da je odmah razumljiva korisnicima.

- važnosti

Informacija mora biti važna za potrebe korisnika pri donošenju odluka kako bi bila korisna. Na važnost informacija utječe njena vrsta i značaj.

- pouzdanosti

Ukoliko u informaciji nema značajne pogreške i pristranosti te ako se korisnici mogu pouzdati da informacija vjerno prikazuje ono što predstavlja ili bi se za

⁴²Skupina autora: Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb, 2008. str 181.

⁴³Međunarodni standardi financijskog izvještavanja (MSFI) 2004.», HZRIF, Zagreb, 2005.

nju moglo razložno očekivati da to predstavlja, tada informacija ima kvalitetu pouzdanosti.

- usporedivosti

Korisnici moraju biti u mogućnosti usporediti financijske izvještaje subjekta kroz vrijeme kako bi identificirali trendove njegovog financijskog položaja i uspješnosti. Korisnici također moraju biti u mogućnosti usporediti financijske izvještaje različitih subjekata, kako bi mogli ocijeniti njihov relativni financijski položaj, uspješnost i promjene financijskog položaja.

Temeljni financijski izvještaji su međusobno povezani i može se reći da tek kada ih promatramo kao cjelinu pružaju kvalitetne informacije.

4. Analiza specifičnosti sustava oporezivanja dobiti poduzeća u Republici Hrvatskoj i njihov utjecaj na poreznu konkurentnost

4.1. Istraživanje, problem, hipoteza

Budući da je investicijska aktivnost glavni pokretač razvoja i novog zapošljavanja, uočen je problem izostanka značajnijih ulaganja. Izvršena je analiza kako bi se točno odredilo u kojoj fazi nastaje problem i zbog čega izostaju ulaganja. Cilj je istražiti da li je problem možda u fazi stvaranja dobiti, pod hipotezom da li su stope poreza na dobit previsoke u Republici Hrvatskoj u odnosu na zemlje u okruženju, ili je problem u fazi isplate dobiti zbog previsoke stope poreza na dohodak od kapitala, ili možda postoje ograničavajući faktori zbog zakonskih odredbi koji ne dozvoljavaju isplatu dobiti, ili postoje drugi neki drugi nefiskalni faktori koji ograničavaju značajnija ulaganja. Zbog svega navedenog istraženi su zakonski okviri koji reguliraju raspolaganje uložnim i zarađenim kapitalom pod hipotezom da možda postoje zakonske odredbe koje ograničavaju slobodu kretanja kapitala i dobiti.

Da bi se privukla strana ulaganja neophodna je sustavna kombinacija različitih faktora od poticajnih stopa poreza na dobit i poreza na dohodak, liberalizacije raspolaganja dobiti, kroz razne poticaje ulaganja, i stabilnost poreznog sustava. Na taj način stvoriti će se konkurentna prednost Republike Hrvatske nad ostalim zemljama u okruženju, stvoriti će se pozitivna ulagačka klima koja će privući domaća i strana ulaganja.

Uočen je problem izostanka značajnijih ulaganja u gospodarstvu djelatnost koja se obavlja kroz trgovačka društva i ustanove u privatnom vlasništvu domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba.

Postavljaju se sljedeće hipoteze:

- da li je problem u fazi stvorene dobiti ili u fazi raspolaganja ostvarenom dobiti, odnosno isplate dobiti,
- da li su previsoke stope poreza na dobit u Republici Hrvatskoj u odnosu na zemlje u okruženju,
- da li postoje neosnovane, ograničavajuće odredbe zakonskih okvira koji možda ograničavaju slobodu kretanja uloženog i zarađenog kapitala, odnosno ostvarene dobiti,
- da li su ulagači u trgovačka društva i ustanove ovisno o tome da li se radi o domaćim ili stranim fizičkim i pravnim osobama ravnopravni pred zakonom i
- da li možda postoje neki drugi nefiskalni razlozi koji koče značajnija ulaganja u Republiku Hrvatsku.

U sljedećoj fazi provjeriti će se hipoteze i riješiti problem.

U hrvatskom poreznom sustavu stopa poreza na dobit iznosi 12% ili 18%, što ovisi o visini ukupnog prihoda ostvarenog u poreznom razdoblju za koje se vrši oporezivanja. Porezni obveznici koji ostvaruju ukupni prihod do 7,5 mil. Kn plaćaju porez na dobit po stopi od 12% a iznad navedenog iznosa ukupnog prihoda plaća se porez na dobit po stopi od 18%.

Niže stope poreza na dobit od zemalja u okruženju imaju samo Mađarska, 9%, Bugarska 10%, Njemačka 15% i Rumunjska 16%.

S 1. siječnja 2020. godine izmjenom članka 57.st.3. Zakona o ustanovama, dobit ostvarena u privatnim ustanovama čiji su jedini osnivači fizičke i pravne osobe može se upotrijebiti i na druge načine sukladno propisima za trgovačka društva, što znači da se dobit konačno sada nakon izmjene ovog zakona tek može isplatiti u novcu, stvarima, pravima, robi a može se i prebiti s privatnim troškovima osnivača, može se isplatiti predujam dobiti i sl. To drugim riječima znači da je u postojećem Zakonu o ustanovama koji je bio na snazi do

31.12.2019. godine postojala neosnovana ograničavajuća odredba koja nije dozvoljavala raspolaganje ostvarenom dobiti osim za poslovanje i razvoj ustanove.

Fizičke i pravne osobe domaće (rezidenti) i strane (nerezidenti) potpuno se na jednak način porezno tretiraju kad je riječ o oporezivanju i isplati dobiti, naravno uvažavajući Ugovore o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja jer oni imaju prednost pred tuzemnim propisima.

Praktična primjena dobivenog rješenja istraživanjem razloga izostanka značajnijih investicija kroz uočenu liberalizaciju raspolaganja dobiti u sektoru privatnih ustanova rezultirati će značajnim ulaganjima posebno u područja zdravstvenog turizma i socijalne skrbi (domove za starije i nemoćne).

4.2. Pregled Zakonskih okvira

Domaće, a posebno strane investitore privući će različite pogodnosti i olakšice. Sustavnim kombiniranjem različitih pogodnosti i olakšica, ostvariti će se konkurentna prednost nad ostalim zemljama u okruženju te će to privući izravna strana ulaganja. Investicije imaju veliku važnost za budući razvoj zemlje i daljnju modernizaciju hrvatskog gospodarstva.

Generatori rasta su moderne tehnologije, znanje i obrazovanje koje dovodi do razvoja i podizanja nacionalne konkurentnosti i poticanja investicija. Ključ poticanja investicija, uz prihvatljiv zakonski okvir i stabilnu makroekonomsku politiku je i stvaranje pozitivne investicijske klime i podizanje konkurentnosti potencijalnih investicijskih lokacija kroz razvoj regionalne infrastrukture, obrazovanje, istraživačke aktivnosti i komercijalizaciju inovacija, a sve u cilju konkurentnosti na globalnom tržištu. Investicijske prednosti neke

zemlje mijenjaju se u skladu sa tehnološkim promjenama i sužavanjem ekonomskog prostora.

Osnovni čimbenici za lokaciju investicija su politički okvir, ekonomski čimbenici i poslovne pogodnosti, te okolišni i razvojno-planski čimbenici. Iako politički okvir za investicije ostaje jedan od glavnih čimbenika za privlačenje investitora, investitori sve više gledaju ekonomske čimbenike koji im mogu pomoći u rastu njihove konkurentnosti. Nacionalno tržište, u apsolutnoj veličini ili dohotku stanovništva, bilo je i ostalo važna determinanta lociranja investicija. Što je veće nacionalno tržište, veća je i mogućnost da strani investitori plasiraju svoj kapital na neku lokaciju. Vlada Republike Hrvatske, svjesna važnosti privlačenja izravnih stranih investicija za gospodarski napredak zemlje, aktivno provodi politiku povećanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva sa snažnim naglaskom upravo na poboljšanju investicijskog okruženja. Budući da Republika Hrvatska ima izvrsnu lokaciju (gestrateški položaj) jer je smještena u samom srcu Europe, izuzetno je povoljna kao lokacija za investicije u pogledu prometnog položaja.

Gospodarska politika Republike Hrvatske temelji se na nastavku izgradnje stabilnog i snažnog gospodarstva, konkurentnog na svjetskom tržištu. Nastavak strukturnih reformi u svrhu osiguranja stabilnog i održivoga gospodarskog razvoja, jačanje makroekonomske stabilnosti, povećanje proizvodnje i zaposlenosti prioriteta su u izgradnji konkurentnog poslovnog okruženja. Poseban naglasak stavljen je na usklađivanje gospodarskih mogućnosti i politike s gospodarskom politikom zemalja Europske unije, na privlačenje i poticanje investicija privatnog sektora. Može se reći da je Hrvatsko makroekonomsko okruženje stabilno što se, u prvom redu, očituje kroz nisku stopu inflacije.

Uvjete poslovanja u Hrvatskoj u posljednjih nekoliko godina karakterizira znatno poboljšanje u javnim financijama, stabilni monetarni sustav i relativno niska inflacija. Bankarski sektor je da je stabilan, a prosječne oscilacije tečaja Kuna/Euro vrlo su male. Jamstvo za strane investitore predviđa i Ustav Republike Hrvatske. Posebno je propisano da sva prava stečena ulaganjem kapitala neće biti ograničena zakonom ili drugim pravnim aktom te da je stranim investitorima zajamčen slobodan prijenos dobiti i uloženog kapitala.

Strana osoba koja želi steći vlasništvo nekretnine u Hrvatskoj, ima na to pravo samo ako postoji uzajamna mogućnost za hrvatske osobe u toj zemlji. To se ograničenje ne odnosi na državljane i pravne osobe iz država članica Europske unije. Te osobe stječu pravo vlasništva nekretnine pod pretpostavkama koje vrijede za stjecanje prava vlasništva za državljane Republike Hrvatske i pravne osobe sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, osim na izuzetim nekretninama, odnosno na poljoprivrednom zemljištu određenom posebnim zakonom i zaštićenim dijelovima prirode prema posebnom zakonu. Strani investitor može osnovati trgovačko društvo u Hrvatskoj koje kao domaća pravna osoba može stjecati nekretnine bez ograničenja.

U hrvatskom poreznom sustavu postoji niz mjera kojima je cilj poticanje ulaganja, a poticaji su određeni različitim zakonima. Može se reći da Republika Hrvatska ima moderan porezni sustav koji pogoduje razvoju zemlje kao konkurentne lokacije za direktna strana ulaganja. Porezni tretman za rezidente i ne rezidente je izjednačen, a pri oporezivanju nerezidenata uvažavaju se i sklopljeni ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koje je Hrvatska potpisala s 43 zemlje.

Pregled važećeg zakonskog okvira poreza na dobit, državnih potpora, olakšica, oslobođenja i poticaja u sustavu poreza na dobit u Republici Hrvatskoj daje se u nastavku:

- Zakon o porezu na dobit (NN 177/04 – 106/18)
- Pravilnik o porezu na dobit (NN 95/05 – 1/19)
- Zakon o porezu na dohodak (NN 115/16 - 106/18)
- Međunarodni ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja
- Pravilnik o porezu na dohodak (NN 10/17 - 1/19)
- Uredba o poticanju ulaganja (NN 64/07 - 2/19)
- Zakon o poticanju ulaganja (NN 102/15 - 114/18)
- Zakon o državnim potporama (NN 47/14 - 69/17)
- Zakon o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu (NN 109/07 - 14/14)
- Pravilnik o sadržaju evidencije državne potpore za obrazovanje i izobrazbu (NN 12/08 - 13/09)
- Odluka o razvrstavanju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave prema stupnju razvijenosti (NN 132/17) i td.

4.3. Primjer isplate dobiti vlasniku

U Hrvatskom poreznom sustavu stopa poreza na dobit iznosi 18 % ili 12 %, što ovisi o visini ukupnog prihoda ostvarenog u poreznom razdoblju. Porezni obveznici koji su u poreznom razdoblju ostvarili ukupni prihod do 3.000.000,00 kn primjenjuju stopu poreza na dobit od 12 % dok oni čiji je ukupni prihod veći od 3.000.000,00 kn dobit oporezuju po stopi od 18 %.

Odluku o tome u koju zemlju investirati, odnosno donošenje odluke o ulaganju u zemljište, nekretnine i opremu bazira se na važećoj poreznoj politici (Zakonu i Pravilniku o porezu na dobit) u odnosu na važeće stope poreza na dobit u zemljama iz okruženja. Nakon što se utvrdi visina poreznog opterećenja poreznog sustava Republike Hrvatske kod ostvarene dobiti, uz uvažavanje Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja koji imaju prednost pred tuzemnim poreznim propisima a koji dolaze do izražaja prilikom rasporeda

odnosno isplate ostvarene dobiti, potencijalni ulagači istražiti će da li se radi o poreznom sustavu koji pogoduje konkurentnoj lokaciji za direktna strana ulaganja i o tome donijeti odluku.

Pregled poreznog sustava Republike Hrvatske i zemalja u okruženju:

ZEMLJA	STOPA POREZA
Hrvatska	18% ili 12%
Austrija	25%
Belgija	29%
Bugarska	10%
Grčka	29%
Francuska	31%
Italija	24%
Mađarska	9%
Njemačka	15%
Rumunjska	16%
Slovačka	21%
Slovenija	19%
Češka	19%

Tablica 1 Pregled poreznog sustava Republike Hrvatske i zemalja u okruženju; **(Izvor: Izračun autora)**

Kad je riječ o poreznom tretmanu isplate dobiti potrebno je napomenuti slijedeće:

Primitci ostvareni temeljem isplate dobiti koje ostvaruju fizičke osobe smatraju se dohotkom od kapitala. Na jednak način oporezuju se i predujmovi dobiti. O isplati primitka na temelju kojeg se utvrđuje dohodak od kapitala i obustavljenom

i uplaćenom porezu na dohodak treba izvijestiti Poreznu upravu putem JOPPD Obrasca. Dohotkom od kapitala prema čl. 69. st. 1. Zakona o porezu na dohodak smatraju se i primitci od dividenda i udjela u dobiti na temelju udjela u kapitalu i drugi istovjetni primitci koji se smatraju raspodjelom dobiti. Porez na dohodak od kapitala po osnovi primitka temeljem isplate dobiti plaća se po odbitku, po stopi od 12% + mogući prirez na dan isplate (prema načelu blagajne).

Zakon o trgovačkim društvima propisuje uporabu dobiti te ovlast u donošenju odluke o uporabi dobiti. Odluku o tome kako će se ostvarena dobit podijeliti donosi vlasnik. Potrebno je napomenuti da je Isplata dobiti ulagačima pravnim osobama uvijek neoporeziva. Iznos obveze prema ulagaču iz odluke uvijek je bruto iznos pa je potrebno prije isplate obračunati porez na dohodak od kapitala i prirez.

Npr. ako u odluci o isplati dobiti piše da će se iz zadržane dobiti 2019. godine ulagaču (vlasniku) isplatiti 100.000,00 kn, te da će se isplata dobiti ostvariti tijekom 2020. godine u skladu s raspoloživim sredstvima, isplata bi izgledala ovako:

1.	Bruto dobit za isplatu ulagaču	100.000,00 kn
2.	Porez na dohodak kapitala (12%)	12.000,00 kn
3.	Prirez na porez (za Zagreb 18%)	2.160,00 kn
4.	Neto za isplatu osnivaču (1-2-3)	85.840,00 kn

Tablica 2 Isplata dobiti vlasniku (Izvor: Izračun autora)

Kao što je vidljivo kod obračuna dohotka od kapitala ne priznaju se izdaci kao ni osobni odbitak, a porez po odbitku po stopi od 12 % + prirez obračunava se prema čl. 70. stav. 19. Zakona o porezu na dohodak.

Kad se radi o isplati dobiti osnivačima fizičkim osobama koji nisu rezidenti potrebno je prvo proučiti odredbe Međunarodnih ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. Međunarodni ugovori imaju prednost pred oporezivanjem tuzemnim propisima. Obzirom na navedeno ako s državom iz koje nam dolazi ulagač nerezident nije sklopljen Međunarodni ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, oporezivanje se treba obaviti u skladu s tuzemnim propisima.

Dohotkom od kapitala smatraju se i primici koje osnivači ustanova nerezidenti ostvaruju od isplate dobiti. Oporeziva isplata dobiti osnivačima ustanova prema tuzemnim propisima oporezuje se porezom na dohodak od kapitala po stopi od 12 % + mogući prirez. Prirez na porez plaća se samo u slučaju kada osnivač ustanove ima u Republici Hrvatskoj prijavljeno prebivalište odnosno uobičajeno boravište. Potrebno je istaknuti da osnivači nerezidenti moraju znati da svota obveze za isplatu dobiti predstavlja bruto iznos pa je potrebno prije isplate obračunati porez na dohodak od kapitala, naravno bez prireza ukoliko je riječ o ulagačima koji u RH nemaju prebivalište odnosno boravište. Nakon obračuna i uplate poreza nerezident ulagač (vlasnik) ostvariti će neto primitak. Isplata dobiti osnivačima nerezidentima isplaćuje se na nerezidentni račun u RH ili na račun nerezidentu u inozemstvo. Sva pravila koja vrijede sukladno ZTD-u za fizičke osobe rezidente, vrijede i za fizičke osobe nerezidente. Ono što je posebnost kod isplate dobiti nerezidentima je to što isplatitelji kod isplate dobiti prvo moraju utvrditi da li s državom iz koje dolazi nerezident Republika Hrvatska ima sklopljen Ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. Ako ima, isplatitelj postupa u skladu s Ugovorom, a ako nema primjenjuju se tuzemni porezni propisi.

Kao što je već navedeno kod isplate dobiti ulagačima (vlasnicima) nerezidentima fizičkim osobama trebaju se uzeti u obzir odredbe Međunarodnog ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. Ukoliko RH ima sklopljen

ugovor sa zemljom iz koje dolazi osnivač, u odredbama većine ugovora je propisano da se isplate dobiti mogu oporezivati u državi izvora primitka (RH) ili u državi rezidentnosti osnivača. Prije isplate obavezno je potrebno proučiti odredbe Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja sklopljenog s državom iz koje dolazi nerezident.

Proučavanjem sadržaja Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja možemo zaključiti da postoje dva načina oporezivanja:

- oporezivanje prema izvoru dohotka (prema isplatitelju a to je Republika Hrvatska) a dobit se oporezuje prema stopama navedenim u ugovorima i
- oporezivanje u državi rezidentnosti (primitak se oporezuje u državi odakle nam dolazi ulagač kojem se dobit isplaćuje)

Kad je u ugovoru utvrđena mogućnost oporezivanja u državi izvora (ako dobit isplaćuje porezni obveznik rezident, onda je država izvora Republika Hrvatska).

U ugovorima mogu biti predviđene smanjene stope oporezivanja od 5%. Takve ugovore imamo sklopljene sa Slovenijom, Bugarskom, Češkom, Kinom, Maltom) ili 10% od bruto iznosa dobiti Bosna i Hercegovina, Danska, Mađarska, Slovačka, Srbija, Turska, Ukrajina, Velika Britanija ...).

Postoje i neki Ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja gdje je predviđeno oporezivanje u državi ugovornici gdje se nalazi ustanova koja je isplatitelj dobiti i to prema tuzemnim propisima, ali ako je primatelj isplate dobiti stvarni korisnik, tada tako utvrđen porez ne smije biti veći od 15% od bruto svote dobiti. (Austrija, Belgija, Italija, Nizozemska, Njemačka, Švicarska ...) Kako je stopa poreza na dohodak od kapitala u tuzemstvu 12%, ona ne može biti viša od propisane iako u ugovorima piše da ne smije biti iznad 15%. To drugim riječima znači da kad ulagači nerezidenti dolaze iz Austrije, Italije, Njemačke,

Švicarske ..., isplata dobiti fizičkoj osobi nerezidentu iz navedenih zemalja oporezivati će se po stopi od 12%.

Kao što je već navedeno, postoji mogućnost da u Ugovorima o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, oporezivanje isplate dobiti nije u Republici Hrvatskoj već u državi rezidentnosti ulagača. To znači da se primitak po osnovi isplate dobiti neće oporezivati u državi izvora (Republika Hrvatska), nego će se primitak oporezivati u zemlji rezidentnosti osnivača. Ovo pravilo treba primijeniti ukoliko nam ulagači dolaze iz Katara, Kuvajta, Mauricijusa i Omana. Ovim nerezidentima isplata dobiti u RH neće se oporezovati. Za isplate nerezidentima ovih zemalja do kraja siječnja za isplate u prethodnoj godini potrebno je predati Obrazac INO – DOH. Navedeni obrazac podnosi se između ostalog kad nerezident ostvari dohodak u RH ali je izuzet od oporezivanja u Republici Hrvatskoj. Kad se pri isplati dobiti porez na dohodak (radi primjene ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja) ne plaća u RH, nerezident treba dostaviti potvrdu o rezidentnosti koju izdaje inozemno porezno tijelo ili za to ovlaštena osoba a potvrda vrijedi 12 mjeseci od datuma izdavanja.

Prema čl. 86. Pravilnika o porezu na dohodak, ulagačima (vlasnicima) koji isplaćuju dobit od koje je potrebno utvrditi dohodak prema tuzemnom propisu, nerezidentima koji su rezidenti država s kojima RH primjenjuje ugovore o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, obavezna je prilikom isplate obračunati, obustaviti i uplatiti porez na dohodak na način određen u Međunarodnim ugovorom i tuzemnim propisom.

Ako se prema odredbama Ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja primjenjuje smanjena stopa, prava iz Međunarodnih ugovora ostvaruju se na temelju obrasca „Zahtjev za umanjenje porezne obveze ... prema Ugovoru o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između Republike Hrvatske i npr. Slovenije“. Kad porezni obveznik isplatitelj dobiti ulagaču

(vlasniku) nerezidentu fizičkoj osobi, prije isplate, raspolaže ovjerenim primjercima obrasca Zahtjeva, primijenit će odgovarajuće odredbe o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. Ovjereni se zahtjev podnosi za svaku isplatu. Iznimno ako je riječ o sukcesivnim isplatama, ovjereni Zahtjev se podnosi pri prvoj isplati, a nakon toga ga je potrebno podnositi svakih šest (6) mjeseci.

Za primjer uzeti ćemo da imamo ulagača (vlasnika) rezidenta Republike Slovenije. Vlasnik donosi odluku o isplati dobiti. Utvrđeno je da Republika Hrvatska ima sa Slovenijom sklopljen Ugovor o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i da je u ugovoru utvrđeno da se isplata dobiti oporezuje u Hrvatskoj (zemlji izvora) ali po stop 5% od bruto svote dobiti.

Odlukom je utvrđeno da će se slovenskom osnivaču isplatiti dobit u iznosu od 10.000,00 kn bruto i da će se isplata dobiti ostvariti tijekom 2020. godine u skladu s raspoloživim sredstvima.

1.	Bruto dobit za isplatu vlasniku (ulagaču)	10.000,00 kn
2.	Porez na dohodak kapitala (5%)	500,00 kn
3.	Neto za isplatu osnivaču (1-2)	9.500,00 kn

Tablica 3 Isplata dobiti stranom vlasniku (Izvor: Izračun autora)

Da bi isplatitelj mogao postupiti kod obračuna isplate dobiti po sniženoj stopi iz Ugovora, ulagač (vlasnik) nerezident prije isplate dobiti mora isplatitelju dostaviti Zahtjev za umanjeње porezne obveze koje je ovjeralo nadležno slovensko tijelo.

4.4. Primjer ulaganja proizvodnog poduzeća u stranom vlasništvu

Međutim, samo stope poreza na dobit pojedine zemlje sigurno nisu nešto na temelju čega će potencijalni ulagač donijeti odluku o ulaganju u našu zemlju. Domaće a posebno strane investitore privući će različite pogodnosti i olakšice. Sustavnim kombiniranjem različitih pogodnosti i olakšica, ostvariti će se konkurentna prednost nad ostalim zemljama u okruženju te će to privući izravna strana ulaganja. Poduzetnicima je na raspolaganju korištenje investicijskih potpora temeljem Zakona o poticanju ulaganja pomoću kojih mogu koristiti poticajne olakšice a kojima se potiču nova ulaganja. Iz tog razloga, država nudi potpore od kojih su za većinu poduzetnika najprivlačnije porezne olakšice. U praksi ovo konkretno znači plaćanje niže stope ili oslobođenje od plaćanja poreza na dobit.

Zakon o poticanju ulaganja (NN 102/15) stupio je na snagu 2. listopada 2015.godine te je u potpunosti usklađen s Uredbom Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. lipnja 2014, odnosno s pravnom stečevinom EU iz područja državnih regionalnih potpora za ulaganje. U cilju povećanja izravnih domaćih i stranih ulaganja te povećanja konkurentnosti hrvatskog gospodarstva, kontinuirano su se provodile aktivnosti vezane za unapređenje zakonodavnog okvira za poticanje ulaganja.

U Republici Hrvatskoj jednaki tretman, prava i obveze imaju domaći i strani ulagači. Uagači za svoje projekte ulaganja mogu koristiti bespovratne novčane potpore te porezne olakšice. Tako svim ulagačima koji ulažu u proizvodno-prerađivačke, razvojno-inovacijske, aktivnosti poslovne podrške i aktivnosti usluga visoke dodane vrijednosti, Republika Hrvatska nudi potpore od kojih su za većinu poduzetnika najprivlačnije porezne olakšice. U praksi ovo znači plaćanje niže stope ili čak oslobođenje od plaćanja poreza na dobit.

Ukupna potpora za ulaganje se izračunava kao postotak vrijednosti ulaganja, odnosno utvrđuje se na temelju prihvatljivih troškova ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu ili na temelju prihvatljivih troškova otvaranja novih radnih mjesta povezanih s ulaganjem, na temelju troška plaća.

Maksimalni intenziteti potpore, utvrđeni kartom regionalnih potpora, iznose 25 %, 35% ili 45% od ukupnih troškova ulaganja, ovisno o tome da li projekt ulaganja realizira mali, srednji ili veliki poduzetnik odnosno trgovačko društvo ili obrt koji je obveznik poreza na dobit. Minimalno razdoblje očuvanja ulaganja i otvorenih novih radnih mjesta povezanih s ulaganjem je 5 godina za velike poduzetnike, a 3 godine za male i srednje poduzetnike, ali ne može biti kraće od razdoblja korištenja potpora.

Porezne olakšice na temelju Zakona o poticanju investicija i unapređenju investicijskog okruženja (NN 111/12 - 28/13.), Zakona o poticanju ulaganja (NN 102/15.) s njegovim izmjenama i dopunama u 2018. godini (NN 25/18.) i Uredbe o poticanju ulaganja (NN 31/16.) mogu koristiti samo oni poduzetnici koji su stekli status nositelja poticajnih mjera i ako su izvršili ulaganja sukladno odredbama Zakona. Potvrdu o statusu nositelja poticajnih mjera izdaje Ministarstvo gospodarstva poduzetništva i obrta.

Prije početka ulaganja poduzetnik – nositelj poticajnih mjera treba u svrhu korištenja poticajnih mjera podnijeti Prijavu ulaganja. Svota porezne olakšice utvrđuje se temeljem potvrde nadležnog ministarstva za svako porezno razdoblje, ovisno o izvršenju investicijskog projekta, očuvanju predmetne investicije, broju otvorenih radnih mjesta povezanih s tim ulaganjem ili broju očuvanih radnih mjesta u slučaju modernizacije tehnološkog procesa postojeće proizvodne linije ili pogona, odnosno ovisno o ispunjenju uvjeta propisanih Zakonom. Ovisno o ispunjenju propisanih uvjeta utvrđuje se i niža stopa poreza na dobit. Pritom treba uzeti u obzir i svotu maksimalnog intenziteta potpore koju uređuje nadležno ministarstvo. Ono što je bitno napomenuti, da se prijava treba podnijeti prije početka ulaganja, pri čemu se početkom ulaganja smatra početak građevinskih radova na predmetnom ulaganju ili prva zakonski obvezujuća

preuzeta obveza poduzetnika u smislu narudžbe opreme ili druge obveze koja ulaganje čini neopozivim, a ovisno o tome što prije nastupi.

Kupnja zemljišta i pripremni radovi poput dobivanja dozvola i provedbe pripremnih studija izvedivosti ne smatraju se početkom ulaganja, odnosno početkom rada na projektu ulaganja. Sva ulaganja priznaju se od dana prijave projekta Ministarstvu gospodarstva. Analizirajući porezne olakšice na temelju Zakona o poticanju investicija, može se zaključiti da se u iznos ulaganja priznaje ili visina ulaganja u nekretnine (halu, strojeve i opremu) ili opravdani troškovi otvaranja novih radnih mjesta, ovisno o tome koji iznos ulaganja je veći, ali se ulaganja u opravdane troškove otvaranja novih radnih mjesta i ulaganje u dugotrajnu materijalnu imovinu (nekretnine/hale, oprema i strojevi) ne zbrajaju. Na vrijednost ulaganja od 4 milijuna eura u nekretnine (hale) i 2 milijuna eura u opremu porezni obveznik ulagatelj imao bi pravo na porezni poticaj u iznosu od 1.500.000,00 eura. Porezni obveznik uz visinu navedenog ulaganja imao bi pravo na 100% porezni poticaj i to na rok od 10 godina uz razdoblje očuvanja investicije od 5 godina. To znači da ulagatelj 10 godina uz ovaj porezni poticaj ne bi uopće morao plaćati porez na dobit. Kako bi, budući da se ostvarena dobit ne oporezuje, ukupna bruto dobit bila bi i neto ulagatelju, to svakako poreznom obvezniku čini ulaganje prihvatljivim. Budući da postoji maksimalni intenzitet potpore, broj godina korištenja ove porezne olakšice ovisiti će u konačnici o visini ostvarene dobiti. Maksimalni intenzitet potpore u našem slučaju iznosi 25% od ukupnog ulaganja u dugotrajnu imovinu (nekretninu i opremu) što nominalno iznosi 1.500.000,00 eura.

Izračun maksimalnog intenziteta potpore za ulaganje u proizvodno-prerađivačku djelatnost – u Varaždinskoj Županiji

Aktivnosti ulaganja	Iznos EUR
<i>Izgradnja nekretnina/zgrada:</i>	4.000.000,00
<i>Kupnja opreme/strojeva:</i>	2.000.000,00
<i>Nematerijalna ulaganja Iznos nematerijalnih ulaganja:</i>	0,00

<i>Otvaranje novih radnih mjesta Bruto plaće x 24 mjeseca:</i>	42.000,00
<i>Opravnani trošak investicije:</i>	6.000.000,00
<i>Veličina poduzeća Veliko</i>	
<i>Planirani broj novih radnih mjesta 20</i>	
<i>Ukupan iznos troškova za program usavršavanja</i>	0,00
<i>Iznos troškova za program usavršavanja invalida</i>	0,00
<i>Direktni poticaji</i>	
<i>Potpore za opravdane troškove otvaranja novih radnih mjesta</i>	42.000,00
<i>Potpore za opravdane troškove usavršavanja</i>	0,00
<i>Ukupan iznos direktnih poticaja</i>	42.000,00
<i>Indirektni poticaji Stopa poreza na dobit</i>	0,00
<i>Ukupan iznos indirektnih poticaja</i>	1.458.000,00
<i>Maksimalni intenzitet poticaja</i>	1.500.000,00

Tablica 4 Izračun maksimalnog intenziteta potpore za ulaganje u proizvodno-prerađivačku djelatnost – u Varaždinskoj Županiji

(Izvor: Izračun autora)

U slučaju da ulagatelj planira kroz **10 godina** ostvariti **bruto dobit** u iznosu od **8.333.333,33 eura**, porez na dobit bez poticaja na ulaganja iznosio bi **1.500.000,00 eura**. (8.333.333,33 eura x 18% poreza na dobit = 1.500.000,00 eura). Obzirom na ukupnu **visinu ulaganja** ulagatelj ima pravo na stopu poreza od **0 %**, tako da će **bruto dobit od 8.333.333,33 eura biti ujedno i neto dobit** koju ulagatelj može sukladno Odluci rasporediti u isplatu.

Da nije bilo ove poticajne mjere ulagatelj bi na dobit od **8.333.333,33 eura** morao platiti **1.500.000,00 eura**, tako da bi **neto dobit** iznosila samo **6.833.333,33 eura**.

Ulagatelju prema **Uredbi u tehnološke razvojno – inovacijske aktivnosti**, mogu se odobriti **bespovratna novčana potpora za kupnju opreme/strojeva u visini do 20% stvarnih opravdanih troškova kupnje opreme/strojeva**, a u **maksimalnom iznosu protuvrijednosti kuna do 0,5 milijuna eura**, uz uvjet da su kupljena oprema i strojevi visoke tehnologije.

Na kupljenu opremu i strojeve koji moraju biti potpuno novi i nabavljeni na tržištu izvan grupe **od 2 milijuna eura ulagatelji** bi se moglo vratiti **20% nabavne vrijednosti strojeva**, ali postoji **ograničenje** u kojem se navodi da državna potpora ne može iznositi više **od 500.000,00 eura**.

Da bi ulagatelj ostvario **pravo na bespovratna novčana sredstva** za opremu i strojeve mora se **raditi o ulaganju u opremu i strojeve koji se koriste za aktivnosti istraživanja i razvoja** (dakle samo do faze probne proizvodnje). Razlog je zakonska regulativa. U Uredbi se navodi da se sredstva mogu dobiti za razvojno inovacijske aktivnosti koje utječu na razvoj novih i znatno unapređenje postojećih proizvoda, proizvodnih serija i procesa te proizvodnih tehnologija, odnosno za strojeve i opremu koji služe istraživanju i razvoju.

Sukladno zakonskoj regulativi porezni obveznik ulagatelj imao bi pravo i na poticaje za zapošljavanje. **Obzirom na sjedište poreznog obveznika ulagatelja i stopu nezaposlenosti u Varaždinskoj županiji koja iznosi 6,9 %, odnosno manje od 10%, poticajna mjera za opravdane troškove otvaranja novih radnih mjesta iz Uredbe iznosi:**

- **10% 24-mjesečnog troška bruto II plaće po radniku, ali ne više od 3.000,00 eura po radniku**, ali to se odnosi samo na one radnike koji će biti zaposleni sukladno čl. 9.st.3. Uredbe o poticanju ulaganja, a to su **osobe prijavljene na Zavodu najmanje 6 mjeseci, bez obzira na radni staž i razinu obrazovanja, starije od 50 godina prijavljene u evidenciju nezaposlenih i bez radnog staža**

U slučaju da ulagatelj planira zaposliti 10 radnika koji **zadovoljavaju kriterije iz čl. 9.st.3. Uredbe imati će pravo** na poticaj za zapošljavanje u iznosu od **3.000,00 eura po radniku, odnosno za 10 radnika pripada mu poticaj u iznosu od 30.000,00 eura**.

- 4% 24-mjesečnog troška bruto II plaće po radniku, ali ne više od 1.200,00 eura po radniku. U slučaju da ulagatelj planira zaposliti 10 radnika koji ne udovoljavaju uvjetima iz čl. 9.st.3. Uredbe za 10 radnika ulagatelju pripada poticaj u iznosu od 12.000,00 eura.

Budući da je porezni obveznik ulagatelj dio grupe smatra se velikim poreznim obveznikom, što se tiče troškova ulaganja a za velika poduzeća maksimalni intenzitet potpore je 25% od iznosa opravdanih troškova. Opravdani troškovi su: troškovi ulaganja u dugotrajnu imovinu ili troškovi otvaranja novih radnih mjesta (24-mjesečni iznos svih bruto plaća II), ovisno o tome koji iznos je veći). Promatranom poreznom obvezniku veći iznos će biti ulaganje u dugotrajnu imovinu, čija će visina ulaganja iznositi 6 milijuna eura (4 milijuna eura u halu i 2 milijuna eura u opremu i strojeve).

Međutim bez obzira na sve gore navedeno, pod uvjetom da će ulaganja poreznog obveznika iznositi 6 milijuna eura, maksimalni intenzitet potpore iznositi će 1.500.000,00 eura. S time da se iznos potpore od 1.500.000,00 eura može se iskoristiti kao poticaj za novo zaposlene u iznosu od 42.000,00 eura, a razlika u iznosu do 1.500.000,00 eura, u iznosu od 1.458.000,00 eura, moći će se iskoristiti kao porezni poticaj koji će se realizirati kroz neplaćanje poreza na dobit.

Obzirom da je maksimalni intenzitet potpore ulagatelju ograničen na 1.500.000,00 eura, ulagatelj je donio odluku da će kompletan samo porezni poticaj u iznosu od 1.500.000,00 eura koristiti kroz neplaćanje poreza na dobit.

Možemo zaključiti da u procesu privlačenja stranih investicija Republika Hrvatska je poput ostalih tranzicijskih zemalja pokušala mjerama porezne politike osigurati veću konkurentnost na tržištu kapitala.

Poduzetnicima je na raspolaganju korištenje investicijskih potpora temeljem Zakona o poticanju ulaganja pomoću kojih mogu koristiti poticajne olakšice a kojima se potiču nova ulaganja. Za većinu poduzetnika najprivlačnije potpore su porezne olakšice. U praksi ovo konkretno znači plaćanje niže stope poreza na dobit ili oslobođenje od plaćanja poreza na dobit. Zakonom o poticanju i unaprjeđenju investicijskog okruženja Država je osigurala potreban pravni okvir koji je stvorio pretpostavke za značajna i kvalitetna investicijska ulaganja koja će sa unosom nove opreme i suvremene tehnologije, većom zaposlenosti, obrazovanjem zaposlenih, jednostavno podići konkurentnost ulagatelja. Poticajnim mjerama ulaganja želi se utjecati na povećanje izravnih stranih ulaganja i ubrzati gospodarski razvoj zemlje. Poreznim poticajima omogućavaju se domaćim ali i stranim investitorima (ulagateljima) konkurentniji uvjeti poslovanja koji će omogućiti niže cijene dobara ili usluga, a time i konkurentnost na tržištu Europske unije kao i tržištu trećih zemalja. Ulagatelji da bi realizirali investicije i povukli što veći iznos potpora za nove investicije moraju poznavati poticajne olakšice kojima se potiču nova ulaganja. Država nudi potpore od kojih su za većinu poduzetnika najprivlačnije porezne olakšice. To znači da će investitori sukladno zadovoljenim uvjetima i unaprijed definiranim kriterijima plaćati niže stope ili čak biti oslobođeni plaćanja poreza na dobit a osim toga moguće je ostvariti i pravo na bespovratna novčana sredstva za kupnju opreme odnosno strojeva visoke tehnologije.

Svrha ovog rada je analizirati specifičnost postojećeg modela oporezivanja dobiti, zatim kroz istraživanje zakonskog okvira dodjele državnih potpora radi poticanja ulaganja i analizu fiskalnih učinaka poreza na dobit dokazati kakav je njihov utjecaj na konkurentnost a samim tim i donošenje odluke o ulaganju.

Istražen je kompletan sustav poticaja s posebnim naglaskom na poticajne mjere za kapitalna ulaganja i njihov utjecaj na donošenje odluke o ulaganju, ali

su se istražili i neki drugi neporezni efekti kao što je česta izmjena zakonske regulative i sl. a vrlo su bitni za međunarodno planiranje s ciljem smanjivanja porezne osnovice na način da se društva osnivaju u državama s povoljnijim poreznim režimom ili da tamo u postojeća društva prebacuju svoju poslovnu aktivnost.

Također se istražilo da li na visinu fiskalnih poticaja (poreznih olakšica) ima činjenica osnivanje novih poduzeća sukladno Zakonu o trgovačkim društvima u odnosu na činjenicu da se ulaganje izvrši u okviru postojećeg društva. Utvrđeno je da nema razlike u visini poreznih poticaja. Jednostavno rečeno, istražio se efektivan porezni teret sustava poreza na dobit, gdje su svakako jedan od važnijih faktora koji utječu na to i porezni sustav i njegova privlačnost. Misli se prije svega na Zakon i Pravilnik o porezu na dobit, te državne potpore temeljem Zakona o poticanju ulaganja (NN 102/15 – 114/18).

Država nastoji uvesti nove mjere (olakšice, oslobođenja i poticaje) kako bi privukla strane investitore a da istovremeno spriječi odljev kapitala iz Republike Hrvatske. Na temelju efektivnog poreznog opterećenja donijeti će se odluka o visini ulaganja u zemljište, nekretnine i opremu. Istražene su stope poreza na dobit u zemljama iz okruženja i utvrđena visina poreznog opterećenja našeg poreznog sustava uvažavajući i sklopljene ugovore o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. Može se zaključiti da se radi o poreznom sustavu koji pogoduje konkurentnoj lokaciji za direktna strana ulaganja.

Analizirana je specifičnost postojećeg modela oporezivanja dobiti, istražen zakonski okvir dodjele državnih potpora radi poticanja ulaganja i analiziran fiskalni učinak poreza na dobit te je dokazano kakav je njihov utjecaj na konkurentnost a samim tim i donošenje odluke o ulaganju.

Istražen je kompletan sustav poticaja s posebnim naglaskom na poticajne mjere za kapitalna ulaganja i njegov utjecaj na donošenje odluke o ulaganju, ali su analizirani i svi drugi neporezni efekti kao što je česta izmjena zakonske regulative i slično a koji su vrlo bitni za međunarodno planiranje s ciljem smanjivanja porezne osnovice na način da se društva osnivaju u državama s povoljnijim poreznim režimom ili da tamo u postojeća društva prebacuju svoju poslovnu aktivnost.

Istraženo je efektivno porezno opterećenje sustava poreza na dobit gdje su svakako jedan od važnijih faktora koji utječu na to i porezni sustav i njegova privlačnost. Misli se prije svega na Zakon i Pravilnik o porezu na dobit, te državne potpore temeljem Zakona o poticanju ulaganja (NN 102/15 – 114/18). Država nastoji uvesti nove mjere (olakšice, oslobođenja i poticaje) kako bi privukla strane investitore a da istovremeno spriječi odljev kapitala iz Republike Hrvatske. Istraživanje je pokazalo da je upravo porez na dobit faktor koji pridonosi donošenju odluka gdje će se locirati investicije, u što će se investirati i u kojoj visini. Da bi multinacionalna kompanija donijela odluku o tome gdje će ulagati mora poznavati ne samo tekuću poreznu politiku zemlje u koju se želi investirati, već mora imati i pretpostavku o tome kako će porezna politika te zemlje izgledati u budućnosti. Samo uravnotežena i stabilna porezna politika moći će privući strane investitore. Ocjena trenutne situacije je da trebamo poraditi na jednostavnosti, a prije svega stabilnosti i sigurnost poreznog sustava. Prečeste izmjene poreznih propisa utječu na poreznu nestabilnost i unose dozu nesigurnosti pa i nepovjerenja u naš porezni sustav.

4.5. Zakon o Ustanovama

Zakon o ustanovama (NN76/93 – 127/19 koji je stupio na snagu 1. siječnja 2020. Zakon o ustanovama je temeljni propis zajednički za sve ustanove i uređuje njihovo osnivanje i ustrojstvo u hrvatskom pravnom sustavu. Osim u

Zakonu o ustanovama kao temeljnom propisu, osnivanje, ustrojstvo i poslovanje ustanova detaljno je uređeno u većem broju propisa koji uređuju pojedine djelatnosti kao što su zdravstvo, školstvo, predškolski odgoj, visoko obrazovanje, socijalna skrb, kultura i dr. Ustanova je pravna osoba koja se osniva za trajno obavljanje djelatnosti od javnog interesa sukladno posebnom zakonu. Posebni zakoni su oni o zdravstvu, školstvu, socijalnoj skrbi, kulturi i drugo.

U Zakonu o ustanovama između ostalog do izmjena koje su stupile na snagu 1. siječnja postojalo je niz zastarjelih, neusklađenih ili suvišnih odredbi koje je trebalo mijenjati, a postojala je i potreba za stanovitim stupnjem liberalizacije uvjeta poslovanja kod onih ustanova kojima su osnivači druge pravne i fizičke osobe (liberalizacija u isplati dobiti). Liberalizacija u isplati dobiti je i jedna od najvažnijih novina obuhvaćenih ovim izmjenama. Slijedom navedenih izmjena Zakona o ustanovama unijeta je mogućnost da privatna ustanova isplati dobit. Ova izmjena propisa svakako će dodatno otvoriti vrata novim domaćim i stranim ulaganjima. Mogućnost isplate dobiti u privatnim ustanovama prije 1. siječnja 2020. nije bila moguća, tako da su sve ustanove ostvarenu dobit morale upotrebljavati isključivo za obavljanje i razvoj djelatnosti ustanove što je bila i te kako velika prepreka značajnijim ulaganjima.

Nakon 1. siječnja 2020. izmjenom čl. 57. st. 3. Zakona o ustanovama, otvorena je mogućnost da se ostvarena dobit isplati osnivačima privatnih ustanova. Da bi se u ustanovama mogla isplatiti dobit potrebno je da su kumulativno ispunjene sljedeće pretpostavke:

- da je dobit ustanove ostvarena tijekom poslovanja u 2020. godini
- da su jedini osnivači ustanove pravne ili fizičke osobe
- da su osnivači donijeli odluku o isplati dobiti

- da je odluka osnivača donijeta u skladu s aktom o osnivanju i statutom.

Iz navedenog je razvidno kako bi, da bi se dobit mogla isplatiti, bilo potrebno u tom smislu dopuniti akt o osnivanju i statut ustanove. Za izmjenu akta o osnivanju i statuta ustanove postoji dovoljno vremena jer bi taj posao trebalo dovršiti prije utvrđivanja dobiti za 2020. godinu. Na ovom primjeru samo se željelo pokazati u kolikoj mjeri izmjena poreznih propisa utječe na investicijsku aktivnost. Privatne ustanove, porezni obveznici iz čl. 4. stav. 3. Zakona o računovodstvu, porezni su obveznici u sustavu poreza na dobit. Radi se o privatnim ustanovama u zdravstvu, školstvu, predškolskom odgoju, visokom obrazovanju, socijalnoj skrbi, kulturi i dr. koje čine vrlo značajan potencijal za ulaganja, budući da se dobit može isplatiti a mogu se ostvariti i porezni poticaji sukladno gore navedenim poticajima i ulaganjima.

„Profitne“ ustanove koje su obveznici poreza na dobit za čitavu svoju djelatnost a koje su osnovale fizičke osobe ili pravne osobe obveznici poreza na dobit vode svoja računovodstva, sastavljaju i predaju financijske izvještaje sukladno Zakonu o računovodstvu, odnosno vode poduzetničko računovodstvo temeljeno na računovodstvenim standardima, Međunarodnim računovodstvenim standardima ili Hrvatskim standardima financijskog izvještavanja, što ovisi o veličini ustanove (čl. 4. st. 3. ZOR-a)

5. ZAKLJUČAK

Budući da je investicijska aktivnost glavni pokretač razvoja i novog zapošljavanja, a ulagači svoje poslovne investicijske odluke donese ovisno o mjerama porezne politike i zakonskim ograničenjima, u ovom radu istraženi su i analizirani razlozi izostanka značajnijih ulaganja.

Svaki zainteresirani ulagač donosi svoje odluke o ulaganju na temelju ekonomskih pokazatelja isplativosti dugoročnih ulaganja, ali za sve to neophodan je i stabilan porezni sustav koji se temelji na načelima jednakosti i pravednosti za sve porezne obveznike, bez neosnovanih ograničavajućih zakonskih odredbi. Nakon analize, zaključeno je da su domaći i strani ulagači ravnopravni pa prema tome ovo nije ograničavajući faktor ulaganju.

Istražene su specifičnosti postojećeg modela oporezivanja dobiti i sustava poreznih poticaja, olakšica i oslobođenja, te njihov zajednički utjecaj na poreznu konkurentnost. Zaključeno je da u hrvatskom poreznom sustavu stopa poreza na dobit iznosi 12% ili 18%, a ovisi o visini ostvarenog ukupnog prihoda u poreznom razdoblju. Na ukupni prihod od 7,5 mil. kn za porezno razdoblje 2020. godine, stopa poreza na dobit iznosi 12% dok se na ukupni prihod veći od 7,5 mil. kn primjenjuje stopa poreza na dobit od 18%. Niže stope poreza na dobit od zemalja u okruženju od Republike Hrvatske imaju samo Mađarska 9%, Bugarska 10%, Njemačka 15% i Rumunjska 16%. S obzirom na visinu stopa poreza na dobit može se zaključiti da visina stopa poreza na dobit nisu ograničavajući faktor ulaganjima.

Utvrđeno je da su u fazi isplate dobiti kod privatnih ustanova postojale neosnovane ograničavajuće zakonske odredbe koje nisu dozvoljavale isplatu dobiti ulagačima, a koji su svoju djelatnost obavljali kroz ustanove. To je svakako bio ograničavajući faktor za ulaganja. Izmjenom Zakona o Ustanovama ova ograničavajuća odredba je ukinuta što dovodi do liberalizacije isplate dobiti u ovom sektoru, a samim time i otvara put novim ulaganjima.

Može se zaključiti da samo kombinacijom različitih faktora kao što su važeće porezne stope (stope poreza na dobit i stope poreza na dohodak od kapitala), liberalizaciju isplate dobiti, porezne poticaje na ulaganja, stvara se konkurentna prednost Republike Hrvatske u odnosu na ostale zemlje u okruženju.

U Varaždinu, 10.04.2020.

Popis tablica:

Tablica 1 Pregled poreznog sustava Republike Hrvatske i zemalja u okruženju; (Izvor:Izračun autora).....	40
Tablica 2 Isplata dobiti vlasniku (Izvor: Izračun autora)	41
Tablica 3 Isplata dobiti stranom vlasniku (Izvor: Izračun autora)	45
Tablica 4 Izračun maksimalnog intenziteta potpore za ulaganje u proizvodno- prerađivačku djelatnost – u Varaždinskoj Županiji (Izvor: Izračun autora).....	49

POPIS LITERATURE

Knjige:

1. Skupina autora: "**Analiza financijskih izvještaja**", Masmedia, Zagreb, 2008.
2. Skupina autora: "**Primjena hrvatskih standarda financijskog izvještavanja**", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb, 2008.
3. Skupina autora: "**Računovodstvo**", Hrvatska zajednica računovođa i financijskih djelatnika, Zagreb 2010.
4. Skupina autora: **Računovodstvo trgovačkih društava**, TEB – Poslovno savjetovanje, Zagreb, 2010.
5. Orsag, S., Dedi, L., **Budžetiranje kapitala – procjena investicijskih projekata**, drugo prošireno izdanje, Zagreb: Masmedia, d.o.o., 2011.
6. Žager K., Žager L.: "**Analiza financijskih izvještaja**", Masmedia, Zagreb 1999.

Članci:

1. Barbić T., Čondić-Jurkić I.; **Utječu li fiskalne varijable na prinose dioničkih tržišta u zemljama EU?**,
https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=272190,
posjećeno 19.01.2020.
2. Bardhyl Dauti ; **Trgovina i izravne strane investicije na primjeru zemalja Jugoistočne Europe i novih članica Europske unije**; Fakulteti i Ekonomisë, Universiteti i Tetovës, Tetovë, Maqedoni ,
https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=237087,
posjećeno 19.01.2020.
3. Pawel Dobrzanski; **Efikasnost ulaganja u investicije u zemljama Srednje i Istočne Europe**, , Wrocław University of Economics, Faculty of Economics, Wrocław, Poland ,
https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=312153,
posjećeno 19.01.2020.
4. Bađun M.; **Odnos političke korupcije i javnih investicija-slučaj Hrvatske**, Institut za javne financije, Zagreb,

- https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=103684,
posjećeno 19.01.2020.
5. Vesna Buterin; **Institucijske promjene u novim članicama EU-a i njihov utjecaj na gospodarske performanse**, Sveučilište u Rijeci, Ekonomski fakultet, Rijeka, Hrvatska
https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=206105,
posjećeno 19.01.2020.
6. Jovančević R., **Dimenzije inozemnih direktnih ulaganja u suvremenom svijetu**, https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=44489,
posjećeno 19.01.2020.
7. Šinković Z., Pribisalić L., **Porez na dobit u kontekstu prava Europske Unije**,; Pravni fakultet Sveučilišta u Splitu, Split, Hrvatska,
https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=278554,
posjećeno 26.01.2020.
8. Bratić V., Urban I.; **Porezni izdaci u Hrvatskoj**,
https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=8380,
posjećeno 26.01.2020.
9. Pavlović D.; **Utjecaj visine poreza na dobit na priljev inozemnih izravnih ulaganja**,
https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=28149,
posjećeno 26.01.2020.
10. Šimović H.; **Porezni poticaji za izgradnju konkurentnosti**, Ekonomski fakultet u Zagrebu, https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=202167, posjećeno 26.01.2020.
11. Bilas V., Franc S., **Uloga inozemnih izravnih ulaganja i načini poticaja**,; Ekonomski fakultet u Zagrebu ,
https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=202205,
posjećeno 26.01.2020.
12. Bačić B., Račić D., Ahec-Šonje Amina; **Učinci izravnih stranih ulaganja na zemlje primatelje u Središnjoj i Istočnoj Europi**,
https://hrcak.srce.hr/index.php?show=clanak&id_clanak_jezik=28898,
posjećeno 26.01.2020.

Internet:

1. <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=30309>, posjećeno (31.01.2020.)
2. (<https://hr.wikipedia.org/wiki/Investicija>), posjećeno (31.01.2020.)
3. <https://webhosting-wmd.hr/rjecnik-pojmovi-i/web/imovina>, posjećeno (31.1.2020.)

Zakoni:

1. Zakon o porezu na dobit (NN 177/04 – 106/18)
2. Pravilnik o porezu na dobit (NN 95/05 – 1/19)
3. Zakon o porezu na dohodak (NN 115/16 - 106/18)
4. Međunarodni ugovori o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja
5. Pravilnik o porezu na dohodak (NN 10/17 - 1/19)
6. Uredba o poticanju ulaganja (NN 64/07 - 2/19)
7. Zakon o poticanju ulaganja (NN 102/15 - 114/18)
8. Zakon o državnim potporama (NN 47/14 - 69/17)
9. Zakon o državnoj potpori za obrazovanje i izobrazbu (NN 109/07 - 14/14)
10. Pravilnik o sadržaju evidencije državne potpore za obrazovanje i izobrazbu (NN 12/08 - 13/09)

Prijava diplomskog rada

Definiranje teme diplomskog rada i povjerenstva

ODJEL Odjel za ekonomiju

STUDIJ diplomski sveučilišni studij Poslovna ekonomija

PRISTUPNIK Željka Gaić Gotić

MATIČNI BROJ 0691/336D

DATUM 27.02.2020.

KOLEGIJ Budžetiranje kapitala

NASLOV RADA Utjecaj fiskalne politike na strana ulaganja

NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU The Impact of Fiscal Politics on Foreign Investments

MENTOR Ante Rončević

ZVANJE izv. prof. dr. sc.

ČLANOVI POVJERENSTVA

1. prof. dr. sc. Goran Kozina, predsjednik
2. izv. prof. dr. sc. Ante Rončević, mentor
3. doc. dr. sc. Damira Đukec, član
4. izv. prof. dr. sc. Anica Hunjet, zamj. član
- 5.

Zadatak diplomskog rada

BROJ 318/PE/2020

OPIS

Budući da je investicijska aktivnost glavni pokretač razvoja i novog zapošljavanja, a očekivana ulaganja u Republici Hrvatskoj nisu se ostvarila, svrha ovog rada je istražiti i analizirati zašto su ulaganja izostala, iako Republika Hrvatska ima odličan geostrateški položaj jer je smještena u samom srcu Europe, stabilan monetarni sustav i relativno nisku inflaciju i prosječne oscilacije tečaja kuna/eura vrlo su male. Očito je da postoje neki drugi ograničavajući faktori koji koče očekivana ulaganja.

U ovom diplomskom radu cilj je istražiti što je to, što ograničava ulaganja i odgovoriti na postavljena pitanja:

-problem može biti u fazi stvaranja dobiti, zbog previsokih stopa poreza na dobit u Republici Hrvatskoj u odnosu na zemlje u okruženju,

-možda su previsoke stope poreza na dohodak od kapitala u fazi isplate dobiti,

-možda postoje ograničavajući faktori zbog zakonskih odredbi,

-ukoliko su ulagači, domaće ili strane, fizičke ili pravne osobe, postavlja se pitanje da li su ravnopravni ili možda postoje neki drugi nefiskalni faktori koji možda ograničavaju ulaganja.

Metodom deskripcije pojašnjeni su osnovni teorijski pojmovi, istraživanjem utvrđene su stope poreza na dobit, metodom analize prikazani su izračuni isplate dobiti i maksimalnog intenziteta potpore.

ZADATAK URUČEN

11.03.2020.

Sveučilište
Sjever

SVEUČILIŠTE
SIEVER

**IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU**

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, ŽELJKA GAJIĆ GATIĆ (ime i prezime) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom UTJECAJ FISKALNE POLITIKE NA STRANU VLAKOVA (upisati naslov) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Željka Gajić Gajić
(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, ŽELJKA GAJIĆ GATIĆ (ime i prezime) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (obrisati nepotrebno) rada pod naslovom UTJECAJ FISKALNE POLITIKE NA STRANU VLAKOVA (upisati naslov) čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(upisati ime i prezime)

Željka Gajić Gajić
(vlastoručni potpis)